

Гъэтхапэм и 25-р — культурэм илофышлэ и Маф Адыгэ Республикэм культурэмкӀэ илофышлэхуэ лъытэныгъэ зыфэтшыхэрэр!

Шъуисэнэхъат епхыгъэ мэфэкӀым фэщӀ тышъуфэгущӀо!

Тикултурэ кӀэн къэухъумэгъэным ыкӀи хэхъоныгъэ егъэшӀыгъэным, къыткӀэхуэхэрэ нӀбжьыкӀэхэр дэхагъэм фэлӀугъэнхэм, обществэм игушъхэлэжыгъэ изыкӀегъэлэтын зицӀлэныгъэ фэзыгъэлорышлэхэрэм непэ ящӀтхуэ тэлӀо.

Шъузышъхамысыжъуэ мафэ къэс лӀф зэрэшъушлэрэм ишӀуагъэкӀэ гъэхъагъэ хэлъуэ республикэм културэ политикэр щыпхыращӀы, зишӀэ шӀэгъошӀу кӀэлэцӀыкӀухэмрэ нӀбжьыкӀэхэмрэ къыхагъэщӀы ыкӀи ахэм лӀпылӀгъу арагъэгъоты, профессиональнэ искусствэм зырагъэушъом-бгъу, лӀэпкӀ шэн-хабзэхэр къагъэгъунэх, республикэ, дунэе културэ зӀпхыныгъэхэр агъэпытэх, цӀыфхэр жъугъэу зыхэлэжъэрэ лӀфхъэбзэ гъэшӀэгъоныбэ зэхачӀэ. Адыгэ Республикэм културэмкӀэ илофышлэхуэ гуетыныгъэ фызиӀуэ зилоф зыгъэцакӀэхэрэр, нэмыкӀхэм дэхагъэр, нэфыр, шӀур афэзыхыи зышӀоигъохэр тиреспубликэ икултурэ кӀэн къэухъумэгъэным, искусствэм илӀэпкӀ пстэуми хэхъоныгъэ ягъэшӀыгъэным тапӀки зэрэфэлэжъэщтхэм тицӀхъэ телӀ.

Ныбджэгъу лӀаплэхэр, шъуилоф хэшӀыкӀышхо зэрэфышъуилӀэм, цӀыфхэм гуахъорэ гушӀуагъорэ къазарафэшъуэхъырэм апае лӀэшъу тызэрэшъу-фэразэр шъотӀэлӀо, псауныгъэ пытэ, насып шъуилэнэу, гушӀуагъом шъушымыкӀэнэу, мамырэу шъупсэунэу тышъуфэлӀало!

Адыгэ Республикэм и Лышъхъуэ ТХЪАКӀУЩЫНЭ АСЛӀАН
Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм и Тхъаматэу
Владимир НАРОЖНЫЙ

Адыгэ Республикэм и Лышъхъуэ иунашъу

Адыгэ Республикэм ипсэуплэхэр нахъ
зетегъэпсыхъэгъэнхэмкӀэ ыкӀи укӀэбзыгъэнхэмкӀэ
лӀфхъабзэу зэрахъащтхэм яхъыллагъ

Адыгэ Республикэм ипсэуплэхэр нахъ зетегъэпсыхъэгъэнхэм ыкӀи укӀэбзыгъэнхэм апае:

1. Игъо афэлӀэгъугъэнэу:

1) чыплӀэ зыгъэлорышлэжынымыкӀэ къулыкӀухэм:

а) Адыгэ Республикэм ипсэуплэхэр нахъ зетегъэпсыхъэгъэнхэм ыкӀи укӀэбзыгъэнхэм ателӀытӀгъэ лӀфхъабзэхэр **2014-рэ илъэсым мэлӀыфгъэум и 1-м къыщегъэжъагъэу и 30-м нэс зэрахъанхуэ;**

б) **2014-рэ илъэсым мэлӀыфгъэум и 26-м шэмбэт шыхъафыр зэрэзэхъащтӀымкӀэ ыкӀи чыгъхэр зэрагъэтӀысыщтхэмкӀэ цыфхэм макъэ арагъэлунэу;**

в) Адыгэ Республикэм ипсэуплэхэр нахъ зетегъэпсыхъэгъэнхэмкӀэ ыкӀи укӀэбзыгъэнхэмкӀэ лӀфхъабзэу зэрахъащтхэм яплан къыхахынэу ыкӀи аухэсынэу;

г) мазэм къыклоцӀ лӀфхъабзэхэр зэрэзэрахъагъэр, шыхъафыр зэрэ-зэхъагъэр къэбар жъугъэм иамалхэм къащӀагъэлӀэгъонэу;

д) Адыгэ Республикэм и Комитетэу чыплӀэ зыгъэлорышлэжынымыкӀэ къулыкӀухэм лӀф адэзышлэрэм зэригъэнэфгъэ шыкӀлэм тетэу ма-зэм къыклоцӀ лӀфхъабзэу зэрахъагъэхэм язэфэхысыжъхэмрэ шыхъа-фымрэ яхъыллӀгъэ къэбархэр Адыгэ Республикэм и Комитетэу чыплӀэ зыгъэлорышлэжынымыкӀэ къулыкӀухэм лӀф адэзышлэрэм лӀагъэхъанхуэ;

2) Адыгэ Республикэм икъэралыгъо хабзэ икӀулыкӀухэр, гъэцӀэкӀло хабзэм ифедеральнэ къулыкӀухэм ячыплӀэ органхэр, мылӀку лӀэпкӀэу къызыфагъэфедэрэм емылӀытыгъэу организациехэр, цыфхэр шэмбэт шыхъафымрэ зигугъу къэтшыгъэ нэмыкӀ лӀфхъабзэхэмрэ ахэлэжъэнхуэ.

2. Адыгэ Республикэм мэхэмкӀэ и ГъэлорышлӀлӀэ чыплӀэ зыгъэлорышлэ-жынымыкӀэ къулыкӀухэм ялӀэлухэм адиштэу ящӀыкӀэгъэщтӀым фэдиз чыгъхэмрэ куандэхэмрэ алӀэкигъэхъанхуэ.

3. Адыгэ Республикэм псэолӀэшӀынымыкӀэ, транспортымкӀэ, унэ-коммунальнэ, гъогу хъызмэтымкӀэ и Министерствэ республикэ, муниципальнэ мэхъанэ зилӀэ автомобиль гъогухэм хӀкӀхэр атеукӀэбзыкӀы-гъэнхэм тегъэпсыхъэгъэ лӀфшӀлэныр зехищэнэу.

4. Адыгэ Республикэм тыкъэзыуцухъэрэ дунаир къэухъумэгъэнымкӀэ, чылопс къэкӀуаплэхэмкӀэ ыкӀи ошӀлӀ-дэмышӀлӀ лӀфхэмкӀэ и ГъэлорышлӀлӀэрэ Адыгэ Республикэм и Комитетэу чыплӀэ зыгъэлорышлэжынымыкӀэ къулы-кӀухэм адэлажъэрэмрэ Адыгэ Республикэм ипсэуплэхэр нахъ зетегъэ-псыхъэгъэнхэмкӀэ ыкӀи укӀэбзыгъэнхэмкӀэ лӀфхъабзэхэр зэрагъэца-кӀэхэрэр ауплӀэкӀунэу.

Адыгэ Республикэм и Лышъхъуэ ТХЪАКӀУЩЫНЭ АслӀан
къ. Мыекъуапэ,
гъэтхапэм и 21-рэ, 2014-рэ илъэс
N 53

ЕгъашӀэм ащымыгъупшэщт лӀыхъужъныгъ

ТицӀыфхэм Хэгъэгъу ззошхом ТекӀоныгъэр
къызыщыдахыгъэ мафэм ипӀэгъокӀэу Рес-
публикэу Къырым илӀыкӀохэм дунэе обще-
ственнэ проектэу «Наша великая победа»
зыфилорэр зэхачагъ. Ащ къыдыхэлъытагъэу
шӀолъыр зэфэшъхъафхэм ялӀыкӀохэр зэгъу-
сэхуэ илъэс къэс автопробег рагъэкӀокӀы.
Гъэтхапэм и 17-м къэлэ-лӀыхъужъу Севас-
тополь къыщырагъэжъагъэу Хэгъэгъу ззо-
шхор зыщыкӀогъэ къалэхэр къаӀухъэх.

Автопробегым хэлажъэхэр-рэр тыгуасэ Адыгеим къэ-сыгъэх ыкӀи Хэгъэгъу ззо-шхом щыфэхыгъэ тидзэкӀолп-хэм ясаугъэтэу Мыекъуапэ идӀкӀыгъо дэжъ щытым ахэр зэхэтхуэ къекӀолпӀагъэх. Адыгэ Республикэм лӀэпкӀ лӀфхэмкӀэ, лӀкӀыб къэралхэм ащыпсэурэ тилӀэпкӀэгъухэм адырӀлӀ зӀпхыныгъэхэмкӀэ ыкӀи къэбар жъугъэм иамал-хэмкӀэ и Комитет илофы-шлэхэр, ветеранхэр, нӀбжьы-кӀэхэр, общественнэ орга-низациехэм ялӀыкӀохэр ахэм апӀэгъокӀыгъэх. Нэужым лӀф-

тхъабзэм фэгъэхыгъэ ми-тингыр рагъэжъагъ.

Тикъэралыгъо шъхъафит зышӀыжыгъэхэм лӀыхъужъ-ныгъэу зэрахъагъэр хэти щы-гъупшэ зэрэмыхъуштыр, Хэгъэгъу ззошхом хӀкӀодагъэ-хэм яшӀэжъ дгъэлӀӀлӀэн зэр-рэфар къылуагъ мы проек-тым изэхэщӀкӀо комитет ипа-щэу Олег Слюсаренкэм. Мы-гъэрэ автопробегыр зыра-гъэжъагъэм къыщыублагъэу къэлэ пчыагъэ къызэракӀухъа-гъэр, километрэ минырэ ны-кӀорэ фэдиз къызэрарчыгъэр ащ къыхигъэщыгъ.

— Къырымрэ Севастопо-льрэ Урысыем щыщ зэр-рэхъужыгъэхэм, непэ зы-къэралыгъоу тызэрэщытым лӀэшъу тегъэгущӀо ыкӀи те-гъэгущӀо. Хэгъэгъу ззошхом илъэхъан СССР-м ицӀыфхэм алӀэкӀ къамыгъанэу, лӀэпкӀ зэхэдз ямылӀу пным зэрэ-пӀуцужыгъагъэхэр къыткӀэ-хуэхэрэ лӀэужхэмкӀэ щысэ-техыплӀу щытын фӀае. ЗыкӀы-ныгъэм, ныбджэгъуныгъэм та-фӀэбэнэныр, тишӀэжъ ыкӀи ти-тарихъ дгъэлӀӀлӀэныр ары мы дунэе проектым изэхэ-щӀэн мэхъанэу илӀэр, — къы-луагъ О. Слюсаренкэм.

АР-м и Лышъхъуэ Тхъа-кӀушынэ АслӀан ыцӀӀкӀэ ав-топробегым хэлажъэхэрэм шӀуфӀэс къарихыгъ АР-м лӀэпкӀ лӀфхэмкӀэ, лӀкӀыб къэ-ралхэм ащыпсэурэ тилӀэп-кӀэгъухэм адырӀлӀ зӀпхыны-гъэхэмкӀэ ыкӀи къэбар жъу-гъэм иамалхэмкӀэ и Коми-тет итхъаматэу Шъхъэлэхъо Аскэр. Мы дунэе проектым илъэс къэс нахъ зызэри-ушъомбгъурэм, къэралыгъоу ащ хэлажъэхэрэм япчыагъэ зэрэхахъорэм, Адыгеири зэр-рифэшъуашъу ащ зэрэхэла-жъэрэм мэхъанэшхо ялӀу къыхигъэщыгъ.

Заом хӀкӀодэгъэ тидзэ-кӀолпхэм яшӀэжъ агъэлӀлӀэзэ, къызэрэугъоигъэхэр зы та-къикърэ афэшӀыгъуагъэх, са-угъэтым къэгъагъэхэр кӀэ-ралъхъагъэх. Нэужым ТекӀо-ныгъэм ибыракъ къызэлӀуа-хыгъ, агъэбыбэтагъ.

ЛӀфхъабзэм хэлажъэхэр-рэр мы мэфэ дэдэм ягъогу тхъажыгъэх, къалэу Став-рополь, Темыр Осетием, КъэбэртӀэ-Бэлкъар Респуб-ликэм, нэмыкӀ шӀолъырхэми ахэр джыри якӀолӀэщтых. Автопробегыр жъоныгуаӀлэм къалэу Севастополь щызэ-фашӀыжыщт. ЗэхэщӀаӀохэм зэрагъэнэфӀагъэмкӀэ, нӀбжьы-кӀэ евразийскэ лагерь мы гъэмафэм Къырым къыщы-зӀлуахыщт, къэралыгъо зэфэ-шъхъафхэм ялӀыкӀохэр ащ рагъэблӀэгъэщтых.

ТХЪАРКЪОХЪО
Адам.

Сурэтхэр лӀшъынэ АслӀан
тырихыгъэх.

Апэ Къумпыл Муратэ
кыизэкӀолагъэр Теуцожь
районым игупчэу Пэнэжьы-
къуай. Районым ипсэупӀэ зэ-
фэшъафхэм къарыкӀыгъэ
нэбырэ зыбгъупшӀымэ а ма-
фэм (гъэтхапэм и 20-м)
зыгъэгумэкӀыхэрэр, лэпы-
лэгъоу ящыкӀагъэр зыфэдэр
ащ кыыфалотагъ, ежьыри
афишӀэшъущтыр ариуагъ,
ыгъэрэзагъэхэу, «тхъауегъэ-
псэу» кыыралозэ чӀэкӀыжьы-
гъэх.

Республикэм и Премьер-министрэ дэжэ апэ кычыла-хьагээр Нэшьюкыуае шыщэу, егъэджэн-пуныгъм иветеранэу Кыкы Адам. Ыкьорэ инысэрэ лыфыгытылу зэдэплу. Унэгъо ныбжьыкылэхэм псэуплэ ягъэгъо-тыгъэным фытегъэлпсыхьэгъэ программэм ишлуагъэкълэ псэуплэ ялэ хъуным шыгугъэу ыуж зехъэм, бырсыр хэхьагъ. Адыгъэкълэ дэт БТИ-м иуэн иль квадратнэ метрэ пчъагээр зы-фэдызыр зэрыт тхылъ кыыхьы-нэу загъакълэм, унэм икоридо-ри, шагум гъэмэфэ пцэрыхьа-плэу дэтыри кыдыхьылтагъэхэу справкэ кьыратыгъл. Юфыр зэшлонагъэ. Къумпыл Муратэ районым иадминистрация ипа-щэу Хьачмамыкьо Азэмат фигъэпытагъ Юфыр тэрэзэу аригъэгъэцэкълэнэу, ныбжьы-кытылур программэм харигъэ-гъэуцонэу.

Ёдыдж Адамэ зипэщэ псэуплэу Лъэустэнхьаблэ игенеральнэ план илбэс пчъаггэ хуыгъэ аригъэштэн ылъэкырэп. Ар шымылэу псэуалтэ горэкхри щыпшын, чыгу лхыи птын уфитэп, зэратыгъахэм зыгорэ ришыхьан ылъэкыштэп. Ащ фэшл поселкэм хэхъоныггэ горэ ышлышурэл. «Ащ фэдэ логфыгъэху республикэм ичылплэ зэфэшхьафхэм ащылэхэм афэшл бэрэ пэмыльгъу Москва цыфкыикышт, — ыуагг Къумплым, — Ахэм Лъэустэнхьабли ахэдгъэхашт».

Нэхэе Марыет (Пэнэжы-
къяе щэпсэу) тучан шишлынэу

Джэуапынчъэу къэнагъэхэп

чыплэ фыпауытц. Мышэ Розэ (Пэнэжыкыуай) фермерэу зылажэрэр бэшагээ. Джы банкрот хуыгэу, имыльку ащэнэу кыпыыхагээ. Кыызэрэдэпсухэрэр шлотэрэзеп, хэбзэнчэу елытэ. Премьер-министрэм район администратцием июрист кьаригьаци унашэо фишлыгэ тхылэхэр тэрэзэу ыгэхьазырынхэу, фермерым лэпылэгьу фэхунэу.

Хялхэлх Байзэт зипэцэ нэ-
гырэ заулар зыгьэгүмэкһырэр
пшэхьо кыычлэхыпһуэ Лъэустэн-
хьаблэ кыыщызылуахыггэм илоф-
шакл. Автомашинэшхохуэ тонн
60 фэдиз зырыфэхэрэм етүлүп-
ггэу пшахьор дащы. Чэщыри
удухэрэлп. «Гьогуо гьэрэкю дгэ-
цкэклэжыыгаггэхэр акьутэжы-
ггэх, кьытшхьаахыхэрэлп. Псы-
хьом икьуладжи, ггэлсэфыпһуэ
тилаггэхэри зэхаутаггэх», —
ало ахэм. Видеофиксатор гьогум
тыраггэуцонэу, шапхьэхэр зы-
укьохэрэр кыыхаггэщынхуэ,
аггэпцынэнхуэ, лофым гьунэ
фашһынэу ахэр Премьер-мини-
стрэм ыггэггьаггэх.

Мые Тимкин Саид Гульхансан поселкэу Красненскэм шэпсэу. ИкIалэ машинэ горэ кыгызуцуи, кIадитысхьагэу кьэкIожьызэ, кIымафэу, цIэн-лэагьоу шытыгьэти, дэчэхи пкьэум еуагь. «IэпыIэгьу сын-кIэу» зыфитеуагьэхэр кьэмысызэ, гьогум кьырыкIоштыгьэ машинэ горэм кIалэр Адыгэ-кьалэ сымэджэщым нигьэсыгь, ау идунай ыхьожьыгь. «IэпыIэгьу сынкIэр» кьэмыгужьуагэу, игьом кьэсуз, алэрэ IэпыIэгьур ратыгьагьэмэ, икIалэ кьэнэжьыштгьагэу ятэ елытэ, врачхэр егьэмысэх. Премьер-министрэм унашье фишлыгь псауныгьэр кьэухумэгьэнымкIэ министрэм Мэрэтыкьо Рустем а Iофыр зэхифынэу.

Мэһлэҕэ Абыуи (Нэчэрэ-
зый) Хьут Юри (Пэнэжыкыуай)
кыызфэҕоҕагыһэр унэ 10ф.
Ахэм 1эпылэҕоу аритыщтыр
зыфэдэр кьафилотагы, ыгээрэ-
загыһэр.

Ащ ыуж, сыхъатыр 3-м,
Адыгэкълэ цыфэу кыщезэ-
хэрэм адэжь Адыгэ Респуб-

ликэм и Премьер-министрзу
Кьумпыл Муратэ нэсыг. Ащ
кылулэхэмэ, зыгэгумэкыхэрэр
кыфалуатэмэ, лэпылэгу кьа-
фэхумэ ашлоигьоу нэгбырий
кьеклолэгьаг. Ахэм ащыщэу
5-р зычэсыгхтэ унэ лфгыгьохэм
агэгумэкыхыгхтэ.

Цэй Марыет иунагьо нэб-гырибл ис, унищ зэхэтыр афи-кьурэп. Сэкьатынгьэ зилэ клэлэ-цыкьлуи ял. Ащ ищыклэгьэ лэзэгьу уцхэр льяплэх, янэ лофшлэн ымыгьотэу шысыгь. Джы плэгьэ гьэнэфагьэклэ агьэлэжьэнэу аштагьэгьу. Кьызылуагьэкьжыкь-клэ, лэзэгьу уц уасэ кьызды-рахыщтыр ашлэрэп. Кьумпллэ Муратэ Адыгэкьалэ имэрэу Хватэгьу Налбой фигьэзагьэ клэлэцыкьлу сэкьатыр ищыклэгьэ санаторием аригьэщэнэу, ащ янэ лофшлэлэм кьызылуагьэкьжыкьклэ нэмыклэ лофшлэн кьыфи-гьотынэу, лэзэгьу уцхэм ящ-фынклэ лэпылэгьу афэхьунэу.

Бэрэтэрэ Азик Краснодар
псыубытыплэр ашын зэхьум
кьагьэкошьгьэхэм ащыщ. Ащ
кьырауагь кьызагьэкошхэм

кыатефэрэ унэхэр икыоу кыы-
зэрамытыгэхэр бэ зэрэху-
рэр. А юфыр зэшлохыгэным
республикэм ипачэхэр ууж зэ-
ритхэр. Зэкэ тхылъэу ишы-
клагэхэр Москва агьэхыггэх.
Нэмыклэу къеклолагьэхэми
амал зэриэкэкэ лэпылэгү кыа-
фэхьунэу кыыгэгүгьагьэх.

Вера Байковам бэзлэфыгэ нэггириш игусаг. Зыгэгу-мэкыштыгэхэр дачэм гогоу екурэр зэрэдэйр, ац маршруткэхэр кылээрэщымыдухэр, газ ецэлгээн зэрфа-ер ары. Ахэмклэ афашлэн альэ-кыштыри кьафалотаг, агээрэ-заггэх. Премьер-министрэм лүклэггэхэ Гүклэлл Рэмззани, Бэггээрэкёо Зари ямэлүхэр афагэцэкленэу ыггэгуугаггэх.

Хэдгэунэфыклы тшлгогьор республикэм и Премьер-министрэу Къумпыл Мурат Теуцожь районми, Адыгэкъали цыфхэм зачалоклэм тыкыгыугъэш, ардахэу зкълэми зэрэпэгьокыгьэр ары. Адыгэкъалэрэ Теуцожь районымрэ япачэхэу Хьатэгьу Налбыйрэ Хьачмамыкьо Аз-матрэ, ахэм ялофшлэгьухэр кыыздыригьэлэхэзэ, зэгуры-лонгыгьэ хэльэу зэдэгьуцылэгьур реклокыгь.

НЭХЭЕ Рэмэзан.

ЦИФЫМРЭ СЭНЭХЬАТЫМРЭ

Бжъэшлo Чэрым.

Шушлэным, цыфыггэм яхылаггэу адыгэмэ гушылэжыбэ ахэлъ. Ахэм ашышых мыхэр: «Шу зышлэрэм ишушлэ клодырэл», «Цыфышу хыклэ цыклэрэл», «Шушлэр мэбаго, гүэнчнэу зеубгү». Мы гушылэжэхэм цыфышулр зы-

Шүшлэгээр гяашлэм щэбагьо

фэдэр, сыдигъуи шушлэным ар зэрэ-
фэхъазырыр, шлоу ышлэрэм еж
ышъхьэклэ гуапэ зэрэхигъуатэрэр кьагъэ-
лъагъо. Ащ фэдэ цыфыр дунаим ехы-
жыгъэми, зышлэштыгъэхэм псаоу цылэ
фэдэу альытэ, ащыгъупшэрэп, дахэклэ
ыцлэ кьыралэ. Шушлэгъабэрэ дэхэлэ-
гъабэрэ зилэгъэ цыф шлагъоу щытыгъ
Афырсыпэ щыцэу Бжъэшлэ Чэрымэ Ин-
дрыр ыкьор.

Кіэлэегъэджитіу, зы врач

Бжьэшо Индрис иунагьо лужьоу щытыгъэп: пшьэшьитурэ зы клалэрэ. Унагъом ышъхъэ, Индрис, зэкӀэ кы-тефэрэр ыгъэцэклагъ илъфыгъэхэм гъэ-сэныгъэ аритыным пае. Пшьэшьэ ана-хьыжым, Дышъэхъан, 1937-рэ илъэ-сым Адыгэ клэлэегъэджэ училищыр кыуыхыгъ, пенсием оклофэ Афыпсы-ррэ Пэнэхэрэ ащылъыагъ, ублэлӀэ классхэм яклэлэегъэджагъ.

Ятлонэрэ пшъашъэу Шамсэти а училищэ дэдэр къыухи, Кошхъэблэ районым юфышлэ агъэкӀуагъ. Афыпсыпэ ыкӀи Пэнэхэс еджаплӀэхэм ядиректорыгъ, нэужым Краснодар дэт кӀэлэегъэджэ институтым географиемкӀэ ифакультет къыухи, Инэм ыкӀи Пэнэжыкыое гурит еджаплӀэхэм пэщэныгъэ адызэрихъагъ, РСФСР-м изаслуженнэ кӀэлэегъадж.

Ышыпхумэ афэдэу Чэрыми клэлэ-
еггаджэ хуэ шлоигуагъ. А гухэлъыр
илагъэми, еджаплэр къызыриухыгъэм
пылпытэу институтым члэханэу хуыгъэп.
Тэкълэ нэмълэми унагъом лэпылэгъу
фэхунэу рихъухагъ, губгъо бригадэм
учетчикъэ лухагъ. Колхозэу «Афып-
сыпэм» губгъо бригадэ заулэ илагъ,
ахэм ячлыгухэр итэкъухэгъэ хъазы-
рыгъэх, зэпэчыжагъэх. Бригадэ лэпчъ
мафэ къэс ашлагъэр ытхыты, районым
ыхъыштыгъэх. Зы илгъэс лоф зешлэм,
колхоз тхьаматэм зыригъэтлупчы Красно-
нодар кӀагъэ институтым члэханэу.

**Чэрымэ ишъэф
нафэ хъугъэ**

Клэлэегъэджэ сэнэхатыр клалэм кыхыхыгъэу, ар быным игъо ыльэгъугъэу щытыгъэми, нэмык гухэлти илагъ, врач ху шлоигуагъ. А гухэлтыр еж шэфэу зыдилыгыгъ, сэнэхатыртлур ыгу щызэбэныщтыгъ. Тара язэу теклөщтыр — тлур иклас.

Псэуплэ Яблоновскэ кIалэр БжээшIо Аслъанбэч щыIукагъ. Аслъанбэч а лъэхъаным врач ныбжьыкIагъэми, иIофшэнкIэ бэмэ зэльашIэ хъугъагъэ.

— Кэлэзгэҕадже ухуу зыкыппышһоигбор кэлэцыкылүхэр уиклэсэшь ары, — ылуаҕ Аслъанбэч. — Мединститутым кэлэцыкылү отделение ил, ар кызыууухыкэ тхъаклүмкысыитлү зэогүкэ зыукылгэм фэдэу ухуышт: уисэнэһэаткэ лоф пшлэшт, кэлэцыкылүхэр ары лоф зыдылуиэлэштыр.

А гэсэпэтхыдэм ыуж Чэрымэ Краснодар мединститутым члэхьагь.

(Иклэух я 3-рэ н. ит).

УПЛЪЭКИУ ИОФШІЭНЫР

Бюджет мылькур зэрагъэфедэрэм илъыплъаклох

Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм бэмышлэу илэгъэ зэхэсыгъом Адыгэ Республикэм и Уплъэкълъытэкълъо Палатэ итхьаматэу Мэхъош Рэщыдэ 2013-рэ илээсым уплъэкълъофшлэнэу агъэцклагъэм ехьыллэгъэ отчет кыщишыгъ. Зэхэуу-фыкыгъэу ащ кытедгъэгъушылэ тшлэигоу упчлэ зауэлкэ Рэщыдэ зыфэдгъэзагъ. Кытфилотагъэхэм мыщ кыкылэу шъуашытэгъэгъуазэ.

— Рэщыд, шъуиплан щыжъгъэнэфэгъэ объект пстэуи уплъэкълъофшлэнэу шъуалыгъа?

— Зы объект икыоу тымыуплъэкълъофшлэнэу кынагъ. Чыопсым изытетыгъэм ыпкь кыкылэу а объекткыкълэ бюджет мылькур икыоу алэ кырагъэхъан алъэ-кыгъэпты, уплъэкълъофшлэнэу зэхэпшэным мэхъанэ илагъэп. Псэуплэу Каменномостскэм екълэ-лэрэ гъогур гъэпсыгъэным ехьыллэгъэ иофшлэнхэр ом изытет ыпкь кыкылэу аухын алъэ-кыгъэп. Ахьщэр икыоу агъэ-федэгъэп.

— Адыгэкълэрэ поселкэу Инэмрэ 2012-рэ илээсым фэтэрыбэу зэхэт унэхэр капиталнэу зэрагъэцклагъэхэр шъууплъэкълъофшлэнэу. Сыда ащ кыгъэлъэгъуагъэр?

— Уплъэкълъофшлэнэу кыгъэлъэгъуагъэ зэкълэмкыи сомэ миллиони 5-рэ мин 240-рэ зыосэ шлэхъэуконыгъэхэр ашлыгъэхэу. Ащ щыщэу зытемыллытэгъэ иофшлэнхэр апэуагъэхъагъэр сомэ миллионрэ мин 98,1-рэ, шлуагъэ кымытэу агъэфедэгъэ бюджет мылькур сомэ миллион 19-рэ мин 278-рэ.

Мыщ дэжым щыхэгъэунафыкыгъэн фае уплъэкълъофшлэн-

хэр тымылхыгъэхэу зытемыллытэгъэхэм апэуагъэхъагъэ сомэ мин 323,2-р бюджетым хыгъэлъахъыгъэным ехьыллэгъэ иофшлэнхэр зэрэзетхъагъэхэр. Подрядчикэу пшэдэкълъыгъэу ыхы-рэмкыи гъунэпкыгъэ гъэнэфэгъэ зилэ обществэу «Марета» зы-филорэм имылыккыи амыгъэ-нэфэгъэгъэ иофшлэн хэгъэ-хъожьхэр зэшлуиыгъэх.

— Къэралыгъо казеннэ учреждение «Стройзаказчикри» шъууплъэкълъофшлэнэу ащыщ. Сыда ащ кыелоллэгъэн фаеу плы-тэрэр?

— Теубытагъэ хэлъэу кы-сэлэ ащ щыкылгъабэ зэрэфэт-лэгъуагъэр. Сомэ миллиони 2-рэ мин 547-рэ зыосэ хэб-зэуконыгъэхэр ащ кыщищэд-гъэгъэх. Сомэ миллионрэ мин 730,6-рэ зытемыллытэгъэхэм апэуагъэхъагъэ, джащ фэдэу бюджет ахьщэу сомэ мин 816,4-рэ федэ кырамыгъэтэу агъэфедэгъэ. «МАРК-сервис» зы-филорэр тыуплъэкълъофшлэнэу зытемыллытэгъэхэм апэуагъэхъагъэ ахь-щэм щыщэу сомэ миллиони 5-рэ мин 616-рэ фэдиз хыгъэлъахъыгъэным ехьыллэгъэ иофшлэнхэр зетхъагъэх. Ащ нэмыкыи, Палатэм иго зэрафилыгъэгъэм тетэу, бюджет мылькур сомэ миллионрэ мин 169-у зытемы-

Мэхъош Рэщыд — АР-м и Уплъэкълъофшлэнэу Палатэ итхьамат.

лытагъэхэм апэуагъэхъагъэм ычылплэкълэ хэгъэхъожь иофшлэнхэр физкультурэ-зыгъэпсэфыплэ комплексэу Мыекъуапэ цагъэ-псырэм цагъэцклагъэх. Къэралыгъо казеннэ учреждение «Стройзаказчикри» проект-сметэ ыкыи псэолъэшл-монтаж иофшлэнхэр зэшлуагъэхыгъэнхэм фэшл зэзэгъыныгъэр адишлы зэхъум хэбзэгъэуцугъэхэм агъэ-нэфэрэ шапхъэхэр зэригъэцк-лагъыщыгъэхэр зытэуплъэкълъофшлэнэу, хэбзэгъэуцугъэхэм агъэ-нэфэрэ шапхъэхэр аукохъэзэ бюджет ахьщабэ агъэфедэгъэу кыхэдгъэгъэх. Зытемыллытэгъэхэм сомэ миллиони 5-рэ мин 727,8-рэ апэуагъэхъагъэ, джащ фэдэу шлуагъэ кымытэу сомэ миллиони 8-рэ мин 341-м еху агъэфедэгъэ, нэмыкыи шлэхъэуконыгъабэ уплъэкълъофшлэнэу кыгъэлъэгъуагъэр.

— Парламентым из-хэсыгъо кыщыплогъагъэ искусствэхэмкыи училищэу Тхьабысым Умарэ ыцлэ зыхырым щышъушыгъэ уплъэкълъофшлэнэу щыкылгъабэ кызэ-ригъэлъэгъуагъэр.

— Тэрэз. Сомэ миллиони 10-рэ мин 661,7-рэ зыосэ хэб-зэуконыгъэхэр ащ кыщищэд-

гъэгъэх. Училищым иштат хэмытхэу ыкыи имыкылэеджакло-хэу общежитием члэс нэгы-

рэ 47-м апае бюджет ахьщэу сомэ миллиони 2-рэ мин 968-рэ хъаулыгъу агъэфедэгъэ. Мыщ дэжым кыщишлэгъэн фае общежитием члэгъэхъэгъэн фэе кылэеджэкълэ 72-рэ зэрэжэ-щыгъэхэр. Ащ фэдэу кыелогъэн фае агъэцкылэн иофшлэн щымылэ нахь мышлэми, ямыщыллэгъэ иофшлэнхэр штатым хэгъэуцугъэ-хэу лэжыпкыи зэраратыщыгъэр. Ащ сомэ мин 554, 6-рэ пэуагъэхъагъэ.

— Муниципальнэ гъэпсыкыи зилэ «Шэу-джэн районым» иадминистрацие 2012-рэ илээсым район бюджетыр зэрэзэхъагъэуцугъагъэр ыкыи зэрагъэцклагъыгъэр зышъоуплъэкълъофшлэнэу щыкылгъабэ кыхэжъу-гъэгъэх?

— Уплъэкълъофшлэнэу кызэрагъэ-лэгъуагъэмкыи, бюджет хэбзэ-гъэуцугъэр аукохъэзэ сомэ мил-лиарди 10-рэ миллион 857-м еху агъэфедэгъэ. Зытемыллы-тагъэхэм сомэ миллионрэ мин 710-рэ апэуагъэхъагъэ, муниципальнэ образованием ибюд-жет кыелкыгъэн фэагъэм щы-щэу сомэ мин 654,5-рэ зылэ-

кытлупшыгъ. Нэмыкыи шлэхъэуко-ныгъэхэри кыхэдгъэгъэх.

Тиуплэкълъофшлэнэу язэфэхъы-сыжъхэм хэушъафыкыгъэу кыащыдгъэлъэгъуагъэ алыгъынхэу алахыгъэ кылэцкыкылхэм апае ахьщэ илэпылэгъу зэраратырэ шылкыи ыкыи ар зыфэди-зыр уплъэкълъофшлэнэу шапхъэхэр аукохъэзэ сомэ миллион 22-рэ мин 683-рэ агъэфедэгъэу кы-зэрэщынафэгъэр. Сомэ мил-лионрэ мин 527,4-рэ зытемы-лытагъэхэм апэуагъэхъагъэ, ахьщэ имыкыужъу кыахъагъэ-щыгъэр сомэ миллиони 2-рэ мин 347-рэ. Гъэсэнныгъэмкыи Гъэлорышлэлэм иофшлэн нэмыкыи щыкылгъаби фэхъуагъэу кыэнэ-фэгъ.

— Къэлъагъэ къэралыгъо казеннэ учреждение «Стройзаказчикри» щыкылгъабэ зэрэфэшъу-лэгъуагъэр. Сыда ащ ехьыллэгъэу кыхэжъу-хъожьым плъэкылщыгъэр?

— Проект-лыгъоным кыра-лыгъо контрактхэр зэрагъэцк-кыжъхэр зытэуплъэкълъофшлэнэу, бюджет мылькур сомэ мил-лиони 8-рэ мин 341-рэ шлуагъэ кымытэу агъэфедэгъэу кы-хэдгъэгъэх. Джащ фэдэу про-ект-сметэ тхыльхэм ягъэхъа-зырым имыщыллэгъэу мылькурэ пэуагъэхъагъэ.

— Рэщыд, уплъэкълъофшлэнэу нэмыкыи лъэ-ныкыохэми шъуалы-лэсэу шъуахабэ. Блэкыгъэ илээсми ащ тетыгъэу кытшлэшлы.

— Зэхэщэн-методическэ, эксперт-аналитическэ, къэ-барлыгъэлэс иофшлэнхэми та-хэлъагъэ. Зэхэщэн-аналити-ческэ иофшлэнэу тегъэпсыкыи-гъэу Урысые Федерациеи иуплъэкълъофшлэнэу кыулыкыу-хэм я Ассоциацие иофшлэн тыхэ-лэжыгъэ, эксперт-аналитичес-кэ иофшлэнэу тегъэпсыкыи-гъэу 2013-рэ илээсым Адыгэ Рес-публикэм информатив-хэбзэ акт 20 тыуплэкълъофшлэнэу апытлхъагъэх.

— Тхъауегъэпсэу, Рэ-щыд, уахьтэ кыхэжъу-кыи тиупчлэхэм джэуап кызэраптыжыгъэмкыи.

СЭХЪУТЭ Нурбий.

Уисэнэхъат шлулэгъушхо фыуилэм...

Краснодар мединститутым а лъэхъа-ным илэзнымкыи факультет закыи ила-гъэр. Ар Чэрымэ кызыеуым, икыоджэ гупсэу Афыпсыпэ кыгъэкълъофшлэнэу шлу-шыгъэ, ау кыэлэ чыжъэу Киров агъэкълъо-нэу тхылы кыратыгъ. Ащ Чэрымэ ыгу кыгъэкълъофшлэнэу, ау иофшлэнэу нэмыкыи хъугъэ. Емыжэгъахэу псауныгъэр кызухъумэ-гъэнымкыи хэку отделым ипашэ иукагъэ, а лым илэпылэгъуи кыуаджэу Лэшэп-сынэ илэзэплэ участкэ ипашэу агъакълэ.

Илэзэплэм кыхиуытэгъэх кыутырэу Игнатъевскэм дэт кылэцкыкыл унэмрэ колхозитурэ. Ыгу етыгъэу шлу ыльэ-гъурэ сэнэхъатымкыи иофшлэнэу вра-чымы ыублагъэ. Илэситло зэлажъэм, илэ-зыным иамалхэр, икыулайхэр кыылкы-хъагъэх. Шлу дэдэ ыльэгъуагъэх сабыи цыкылхэр, унэгъо врач фэдэу ялагъ.

Чыопсым изытет сыдэу щытми, зи кызытыригъэнагъэп, лымылэсэу, емы-

лазэу, илэпылэгъу римытэу зы сымаджэ кыгъэнагъэп. Лъэсэу, кукълэ, мотоциклэ, шыкылэ зеклоу хъугъэ. Охьтэ клэкълым кыкылоцл цыфхэм шлулэгъуи шъхэкылэ-фэныгыи кыфашыгъ, кыуаджэм щыщ шъыпкыэм фэдэу алытэгъыгъ.

Иофыр зэрэпш

Илэсэ 25-рэ ыныбжыгъэр Бжэшлэ Чэрымэ Пэнэжыкыое район симэджэ-щым врач шъхъалэу зыфашым. Ныб-жыкылагъэми, гупшысэ куоу рихъухъа-гъэхэм кыакълорэ шлэныгъэ икыухэр иофшлэнэу шыгъэфедэнхэ ыльэкыи-нэу амалхэр илагъэх. Симэджэщэу иоф-зыщишлагъэр ежыркыи еджэлэ шъып-кыэу хъугъагъэ. Илэси 9 ащ ипэцагъэ, фызэшлэуагъэри макълэп: симэджэщыр зычлэт унэм псэолъэкълэхэр кыпашы-хъэхэи зырагъэушомбгъуагъэ, отделения-кълэхэр кызылэуахыгъэх, ахэм ящылкыгъэ медицинэ иофшлэнхэр аштагъэх, симэджэ-щыр зычлэт унэр зэтырагъэпсыхъагъыгъ.

А зэпстэумэ адакълэу еж кылэми ишлэныгъэхэм ахигъэхъагъэ, кылэхэу Казань, Ленинград, Ростов кыащылэуа-

хыгъэ курсхэм ащылагъ. Егугоу, ыкыуацлэ хэлъэу иофшлэнэу шлэныгъэ дэгъу-хэр зэрэщышлыгъэхэм апае медалэу «Отличник здравоохранения» зыфилорэр 1957-рэ илээсым кыратыгъагъ.

Кыкылэуахыгъэ илэсым Пшызэ мединститутым иклиническэ аспиран-турэ кылэцкыкыл ухэмкыи икафедрэ члэхъэ. Ар кызыуырым, кафедрэм иас-систентэу кыагъанэ.

1959-рэ илээсым Бжэшлэм канди-дат диссертациеу ыгъэхъагъыгъэр Ро-стов кыащылэуахыгъэ. Темэу илагъэр кылэцкыкыл ухэм яхылыгъагъэ. Иуплэ-кълунхэр афэгъэхыгъагъэх зыкыушъ-хъэ зэрытыплэхэр, лыпцэхэр е гу-лын-тфэхэр узырэ кылэцкыкылхэм Псыфа-бэм икурортхэм ыкыи санаториэхэм зэрэщышлыгъэхэр шылкыи кылэхэу кы-тыхэрэр зыфэдэм.

Доктор диссертациеу Москва кыащы-ушыкыагъыгъэри кылэцкыкыл ухэм яхылыгъагъэ. Мединститутым ишлэны-гъэлэжэ совет зэрэщышлыгъыгъэмкыи, Бжэшлэ Чэрымэ Индрыс ыкыор Пшызэ шъолъыр кылэцкыкыл ухэмкыи иапэрэ

адыгэ хулыфыгъэ шлэныгъэлэжэ. Врач-шлэныгъэлэжым ыцлэ ыкыи игъэхъагъэхэр лэкылб хэгъэу пчъагъэми ашашлэ. Крас-нодар крайым, Адыгеим и фэдэу иоф-шлэнышхохэр ащишлагъ. Нэгырэ 15 ме-дицинэ шлэныгъэхэмкыи кандидатэу ыгъэ-хъагъыгъэ, научнэ иофшлэнэу 130-рэ фэдиз илэ. Цлэ гъэшлэгъабэ, медальхэр кыфэгъэшлэуагъэх. Чэрымэ кызыуы-гъэр мыгъэ илэсэ 85-рэ хъугъэ. Непэ ар кытхэмытыжыми, тшыгъупшэрэп.

Бэмышлэу Бжэшлэхэм яунагъэу зэлъ-кыгъоу ялагъэм Чэрымэ илахылыхэр, ныбджэгъоу, нэуасэу илагъэхэр кыащы-гу-щылэуагъэх, хъугъэ-шлэгъэ кыбархэр кыащылэуагъэх. Комсомол организаци-еи исекретарэу щытыгъэ Бжэшлэ Юсыф, кылэуегъэджэ иофшлэнэу иве-теранэу Шыу Кушыку, Бжэшлэхэм ягу-нагъоу Хыкълэко Гошнагъо, нэмыкыи хэм сшлогъэшлэгъонэу сядэлугъэ. Чэрымэ ымакыи икырыкыи зэхэсхыгъэу кыс-щыхъуагъэ. Ишлушлагъэкылэ кытхэт цыфыр зэрагъэлъапэрэм сигъэгъуагъэу си-гъоу кыкытхъагъыгъ.

ХЪУЩТ Щэбан.

Ушэтынхэм зафагъэхъазыры

АР-м гэсэныгъэмрэ шлэныгъэмрэкӀэ и Министертвэ иколлегие тыгъуасэ зичэзыху зэхэ-сыгъо илагъ. Ащ юфыгъуипплымэ ащытегушчы-лагъэх, ау анахь мэхъанэ зэрэтэу зэхафыгъэр 2014-рэ илъэсым республикэм ЕГЭ-р зэрэщы-зэхащэщтыр, ащ зызэрэфагъэхъазырырэр ары. Мы юфыгъом фэгъэхъыгъэу къэгущылагъ ми-нистрэм иапэрэ гуадзэу Надежда Кабановар.

Ащ къызэриуагъэмкӀэ, Рос-обнадрозым къызэригъэнэ-фагъэм теткӀэ ыкӀи АР-м ими-нистрэхэм я Кабинет иунашъо-кӀэ ушэтынхэм языфэгъэхъа-

зырын ыкӀи язэхэщэн фэгъэ-зэгъэ чыплӀэ юфшӀэкӀо купым хэтыщтхэр агъэнэфагъэх. Ащ хэтыщтых АР-м и Премьер-министрэм игуадзэ, гэсэныгъэм-

рэ шлэныгъэмрэкӀэ министрэм-рэ ащ иапэрэ гуадзэрэ, ма-териалхэр къызэрашӀалӀэхэу зы-щызэхэафыхэрэ чыплӀэ Гупчэм ипачӀэ, МВД-м, прокуратурэм, ФСБ-м ячӀыплӀэ органхэм, Рос-обнадрозым ыкӀи федераль-нэ къэралыгъо бюджет орга-низациеу «АнализымкӀэ инфор-мационнэ методическэ гупчэм» ялӀыкӀохэр.

Непэрэ мафэм ехъулӀэу ушэ-тынхэмкӀэ къэралыгъо комис-сием хэтыщтхэм яспискэ хъа-зыр, нэбгырэ пӀпчъ ышӀэн фаем щыгуауаз. Комиссием итхьаматэр гэсэныгъэмрэ шлэ-

ныгъэмрэкӀэ министрэр ары.

Купым юф зеришӀэшт пла-ныр хъазыр. Ушэтынхэр нахь шхъэхыхыгъэу, зэфагъэ ахэ-лъэу зэрэклоштхэм ащ зыфе-гъэхъазыры. Купым тӀогъого-гъо зэхэсыгъо илагъ. ЯтӀонэ-рэ зэхэсыгъом хэлэжъагъ «Ана-лизымкӀэ информационнэ ме-тодическэ гупчэм» ипачӀэ игуа-дзэу Я.А. Левиныр.

ПредметхэмкӀэ комисиесхэм ятхьаматэхэри гъэнэфэгъахэх, ащкӀэ Рособнадрозым зэзэ-гъыныгъэ дырӀа.

Гэсэныгъэм ыкӀи наукэм алыпӀлӀэрэ федеральнэ къу-

лыкъум иписъмэ елытыгъэу районхэм ыкӀи къалэхэм гъэ-сэныгъэмкӀэ яорганхэм макъэ арагъэлугъ ушэтынхэмкӀэ къа-хьырэ баллхэр зэрыт тхылъ-хэр (свидетельствэхэр) ыкӀи ахэм ядубликатхэр мы илъэ-сым къыщегъэжьагъэу къазэ-ррамытыжыщтхэмкӀэ. Ащ фэ-гъэхыгъэ къэбарыр ны-тыхэм ыкӀи кӀэлэеджакӀохэм алыпӀгъэ-лэсыгъэн фае.

Мы илъэсым игъэтхакъэ и 5-м ехъулӀэу ушэтынхэм ахэлэ-жъэщтхэм ипчъагъэ ыкӀи ахэм предметэу къыхахыгъэхэр гъэ-нэфэгъахэх. ХысапымкӀэ нэб-гырэ 2227-мэ, урысыбзэмкӀэ 2239-мэ атыщт. Адрэ ушэтын-хэр зыклошт мафэхэри зытыщт-хэм япчъагъи гъэнэфэгъахэх.

СИХЪУ Гошнагъу.

Цыфыгъэр — напэ

Непэ дунаим техъухъэрэ-тешлыхъэрэ зэхэфыгуай, сэри ар зэхэсфынэу пшӀэрылӀ зы-фэсшӀыжырэп. Гъэзетеджэхэр нӀлуасэ зыфэсшӀымэ сшӀоигъор умыгупшысэу упсалъэмэ хэу-къоныгъэ пшӀын зэрӀплӀэкӀы-щтыр ары. Сыдырэ юфи акъыл ищыкӀагъ. Арышъ, тилӀэпкӀэ цы-кӀу къырыкӀуагъэри, уахътэу джы непэ тыкъызыхиубыта-гъэри, гъогоу тызэрэщэрэри зы-щытешъумыгъэгъупш. Цыфыр гупшысэнэу, емрэ шӀумрэ зэ-хишӀыкӀынхэу, акъылым ры-лӀэжъэнэу, шӀулъэгъур зыфэ-дэр ышӀэнэу Тхъэм къыгъэ-хъугъ. Ау зэкӀэмэ уаныхъ лӀу-шэу, уакъылышӀоу зыплӀытэ-жыныр, ппӀэ дэгъэзыгъэу, птамэ лӀыгъэу цыфхэм уахэ-тыныр дэгъоп, емыкӀу, хэукъо-ныгъэхъу. Ащ фэдэу непэ тызэрихыплӀэрэ макӀлӀ. ПцӀыр зэгъэфагъэу зыусыщтыр, бзэгъу зыхышӀыщтыр бэ хъугъэ. Ащ даклоу шъыпкъэр, нафэр те-тыгъо зылыгъмэ язылонэу къыт-хэтыр макӀэ. Бэдзэр зэфы-щытыкӀэу тызыхащагъэр зы-фэдэр тэрэзэу къагурымылӀозэ джы непэ тыкъэсыгъ, пкӀэн-тӀэпсыкӀэ цыфмэ къалӀэжыгъэ мылӀкур пацэхэм, «демократ-хэм» зэрагъэфӀэжыгъ. Ащ фэ-дэ тхьамыкӀагъо, зэфӀэнчъагъэ цызэрэахъагъэу дунаишхом зы къэралыгъо тетӀпщтын. Ащ езэгъын, тэ, Урысыем исхэм, анэмыкӀ, къэхъушӀтӀ. Арыба адыгэ гушылӀэжъ шлагъом зы-кӀиуагъэр: «УзфыримыкӀуштым уемыбэн».

Тиадыгэ лӀэпкӀэ кӀэлэ гъэса-гъэхэр зэриӀэхэм тырэгъушхо, тапӀэки бӀкӀэ ахэм тащэгъуы.

Ау етӀани къэсымылӀон слъэ-кӀышӀтӀп зэрэадыгэм рымыгу-шхоу, лӀэпкӀэ зэхашӀэ имылӀэ, нидӀэпфыбзэр щигъэзыеу гъэ-сэгъабэ зэрэтиӀэр. Ар лӀэшэу гукъау, сыда пӀомэ сыдигъуи къоджэдэсхэм ячысэтехыплӀа-гъэх къалӀэм дэс кӀэлэ гъэса-гъэхэр. Ау зилӀэпкӀэ фэмыла-жъэрэм цыфмэ уасэ фашы-рэп. Уадыгъэу уилӀэпкӀэ ишэн-хабзэхэр умышӀлэнхэр, ахэр умыгъэцӀэкӀлэнхэр дахӀп, ащ ухэтми уегъэпыуты. Цыфыр цыӀэныгъэмрэ лӀэныгъэмрэ азыфагу имыгъошчыхъанымкӀэ диным ишӀогъэшхо къызэрэ-кӀорэр нафӀэ. Ар блӀэжышӀт-мэ, нахъыжъ-нахъыкӀ иӀӀп, лӀэнатӀэу пӀыгъымы елӀыты-гъӀп. Тиадыгэ лӀэпкӀыкӀэ тэр-тэрэу зэшӀотхын, дӀахӀгъэу лӀэпкӀым ижъырэ зӀманым къыщегъэжьагъэу хэлъыгъэу непэ къэдгъэгъунэн тӀӀэкӀынэу тӀэ кыхъэрэр бэ. Ау ащ пӀае тызэкъоуцон, тызӀделӀжыын, лӀэпкӀэ зэхашӀэ тӀлэн фае. Непэ тэ тызэрэфаеу зэкӀэ къэтӀэ-тыжыын, къыткӀэхъухъэрэ ти-ныбжыкӀлэхэм ахэтлӀхъажыын амал тӀлӀп, ащ уахътэ ишы-кӀагъ, ау ащ мӀэфэ лые еты-мыгъэхъэу а мэхъанэшхо зӀлӀэ юфхэм ауж тызимыхъэкӀэ, кӀлӀух дӀэхэм такъыфӀекӀон ылӀэкӀышӀт.

«ЗыхӀпхырэм хӀкӀы, зыхӀ-кӀырэр оухы» елӀо адыгэ гу-щылӀэжыым. Анахь тхьамыкӀа-гъоу тӀӀэгъурэмэ ащыщыр тӀ-кӀлӀэ ныбжыкӀлэхэр унагъо ашӀлӀаным зэрӀкӀэмыгушӀухэрэр ары. Тыдэрэ чылагуи зыкӀэ-щӀэгъу блӀэкӀыгъэ кӀлӀабэ дэс. Ахэм унагъо ашӀлӀэмэ, нэбгырэ

пчъагъэми къыхэхъошт, унагъом сабыитӀу-щы къызыхъухъэкӀэ, лӀэпкӀымы хахъо иӀэшт. Шъып-кӀэ, щылакӀэр къын хъугъэ, цыфхэм юфшӀлэн агъотырӀп, ны-тыхэм япенсиехэмкӀэ щыӀлӀх зэралорэми шъыпкӀагъэ хӀлӀ. Ау етӀани макӀлӀп ахэм ахэ-тыр машинэ зэтэгъӀпсыхъа-гъэхэм арысэу, щыӀлӀкӀэ мы-дӀэи зӀлӀэу. Арышъ, а лӀэны-кӀори ушхъагъу пшӀыныр къе-кӀурӀп. Мы юфым умакӀэ лӀэ-тыгъэу урыгушылӀэн фае, лӀэп-кӀым къырыкӀоштым уегъэгъу-мӀкӀымэ.

Джыри зы юфыгъо горэм сыкышчыуцэ сшӀоигъу. Мыщ игугъу бэрэ къашы, сэри ахэм сахэтэу, сигъэгумӀкӀэу къэс-тхэу хъугъэ, ау зэхъокӀыныгъэ фӀэхъугъэу пфӀлоштӀп. Ар къэ-сэзгъалорэр бӀемышӀлӀэу адыгэ бзылӀфыгъэ хӀкӀотагъэ гор-рэм (ащ илъэс 67 — 68-рэ ыныбжъ) сызыӀокӀлӀэм къыси-луагъэр ары: «СӀфӀэр, мы ю-фым фӀэгъэхыгъэу бэрэ гъэ-зет нӀкӀубгъохэм ягугъу къы-щыпшыгъ, сшӀошъ мӀэхъу узэ-ригъэгумӀкӀырэр, ау юфым зы-пари зэхъокӀыныгъэ фӀэхъу-рэп». Джы тибзылӀфыгъэ хӀ-кӀотагъэхэр тиныбжыкӀлӀэмэ аӀлӀхъажыгъэх. Ыпхъу гъон-чӀджъ щыгъымэ, ежъми щыгъын фаеу къырегъэкӀы. Тиадыгэ бзылӀфыгъэхэм зызэрафапӀэ-рэмэ, язекӀуакӀлӀэ, ящыӀлӀкӀэ-псӀукӀлӀэ нахь дӀэи зэрӀхъурэ-ми гур егъӀекӀоды. Ахэм ащы-щыбӀэмэ ащыгъупшӀэжыгъ лӀдӀэ-ныгъэр, шъырытныгъэр зыфэ-дэхэр. Тиадыгэ лӀэпкӀэ ыцӀэ нахь дахэ щымылӀэу дунаишхом къырэкӀо. Адыгэ унагъом са-быӀ кыхъухъэмэ, цӀэу фаусы-щтым бэрэ егупшысӀэщтыгъэх. Шъэожъые хъумэ, адыгэ лӀэп-кӀым къыхӀкӀыгъэ лӀыхъужъ-хэм ацӀэ фаусыщтыгъэ, пшӀэ-

шъэжъые хъуми джаш фӀэдагъ. СэтӀнэе гуащӀм фӀэдэу хъу-нэу ралӀалӀзэ цӀэр аусышты-гъэ. Угу къемыон лӀӀӀэкӀырӀп адыгацӀлӀхэр сабыххэм зэра-фамыусыжъхэрэр. Зы лӀэпкӀэ гори къэбгъотынӀп адыгацӀлӀэ исабыӀ фиусыгъэу. Ахэр зӀкӀэ къызӀхӀкӀырэр шхъэмылӀытэ-жыныгъэр ары.

Адыгэ бзылӀфыгъэм сыд фӀдэрэ лӀӀӀхъани шхъӀекӀафӀэ фашӀлӀэу къырыкӀуагъ. Ащ идӀэ-хагъэ чыжъэу лугъэ; ащ ишы-гъын, ышхъацӀ кӀыхъэ благъэ, ылӀпкӀэ-лӀэпкӀэ зӀкӀужъ, ынэ шӀуцӀлӀхэм ялӀлӀкӀлӀэ дахэ, анӀэгъу фыжъ игохыгъэ. Адыгэ бзылӀ-фыгъэр гуащӀм фӀэдэу зекӀоу, шъабӀэу лӀпкӀлӀэу гушылӀэу зэрэ-щытыгъэм лӀэпкӀыр рыгушхош-тыгъ. АдӀэ сыд фӀэдэу джы непэ тибзылӀфыгъэхэр тӀӀэгъухъэрэ? Непэрэ «демократхэм» ямо-дэ рихъыжъагъэхэшъ, зэрэ-адыгэхэми егупшысӀэжъыхэрӀп. ЛӀэпкӀым ишъуашӀэми, имы-шъуашӀэми, къекӀу-къемыкӀлӀми емыгупшысӀэхэу къалӀэкӀлӀхэрэр зышӀалӀэ. Уахътэр зынэсыгъэр къызгӀурӀлӀо, ащи укышӀинэ хъу-шӀтӀп, ау ащ зэрӀдебгъэшӀтэ-щытими гъунэ горӀ илӀэн фае-ба. Зыгорэм ылӀӀэгъанджэ къы-нэс-къынэмысэу кӀӀпхын е джэ-нэ кӀӀэко дӀэдэ щыгъымэ, ори ащ фӀэдэ пшыгъын фаеу шыта е уиджэнабгъэ зэрызыжыгъэу къэбгъӀлӀэгъонэу шыта? Мы юфым ехъылагъэу слӀэгъугъэ горӀ къэсӀожыын. Автобусэу къӀуцугъэм цыфхэр итӀысхъэ-хӀэзэ, зы бзылӀфыгъэ тегъэ-псыхъэгъэшхо горӀ лӀӀшӀэу зы-фӀэсакыжъэу итӀысхъанкӀэ зе-жъэм, кӀӀпхынэу щыгъыр зэ-рӀэзжъум нахь хӀамылӀэу, ылӀа-кӀоу зӀблӀихын ылӀӀэкӀыгъӀп. БзылӀфыгъэм ыуж итыгъэ хъулӀфыгъэу автобусым итӀыс-хъанэу ежӀэщтыгъэм фэмы-щылӀэу къыфӀэгъубжыгъ: «АрӀп, уитӀысхъанэу щытмэ итӀыс-хъэба, ауж такыкӀэ зауӀэ хъугъэу сит». УлӀӀэуабӀэу зы чыплӀэ итыгъэ бзылӀфыгъэр автобусым итӀысхъанэу джа-бгъу лӀӀахъор къызӀлӀэтым,

кӀӀпхынэу щыгъыр къызӀэгот-хыгъ, ыкохэр къычӀлӀэщыгъэх. Ар къэзылӀэгъугъэ бзылӀфы-гъэм фэмыщылӀэу губжыгъэу къылуагъ: «Сыдэу тхьамы-кӀагъуа тызынэсыгъэр. Сыд къэхъуагъэр шъыу...» Адыгэ лӀэпкӀым хӀбзэ дахэу хэ-лӀыр бэ, ахэр ары лӀэпкӀыр зыгъӀлӀӀӀлӀэр, зыгъӀлӀӀӀ-кӀырэр. Ау мыхэм ащыщӀэ джы непэ чӀэтынагъэр макӀлӀп. Непэ къыднэсыжыгъэу тӀлӀэхэм джы тыналӀ атетымыгъэтымэ, къэхъушӀыр тхьамыкӀагъу. Ары, тиадыгэ хабзэхэм уарыгушхо-ныр насыпӀыгъ, ащ пӀае амал зӀрилӀкӀэ тызыдӀэпсӀурэ цыф лӀэпкӀхэм тилӀлӀкӀэ идӀэхагъэ ядгъӀлӀэгъун фаеу сеплӀы. Непэ къыткӀлӀхъухъэрэ ныбжы-кӀлӀэхэм джы ядгъӀлӀэгъурэ гъо-гур ары зэрыкӀоштхэр. Ахэм джы псӀукӀлӀэу ялӀэ хъугъэр зи-лажъэр тӀрӀэу сеплӀы. ШыӀлӀх ны-тыхэу «Шоигъор ерӀш спхуэ е скъо» зылохэрэр. Ар тӀрӀэ-зӀп, ащкӀэ хэукъоныгъэшхо зэ-рашӀырэр ахэм икӀоу къагу-рылорӀп е зыгурагъӀолӀнэу фае-хӀп. Адыгэмэ гушылӀэжъ шла-гъохэр ялӀх: «Уижъ ылорӀэр шӀлӀэ, уикӀлӀэ ышӀырэр шхы», «Зы акъыл нахы акъылитӀу», «Янэ ихабзэ ыпхъу ибзыпхъ». «Ти-ныбжыкӀлӀхэр зӀкӀлӀэ дӀӀх, да-лохэрӀп» сӀорӀп. Ахэм адыгэ пшӀӀэшъэ шъыпкӀэхэри бӀэу ахэ-тых, язекӀуакӀлӀэ, яшӀэн-гъэ-псыкӀлӀэи нӀшӀлӀкӀэ узэрагъэ-плӀэу.

Уахътэр зынэсыгъэр хӀти ешӀлӀ, ащ укышӀинэ хъушӀтӀп, ау ащ зэрӀдебгъэшӀтӀщтым пӀае уналӀэ зытемытыжыынэу щытӀп. ХӀти пшӀӀэрылӀэу зыфилӀэ-гъужыын фаер зы — зӀкӀлӀми тызэкъотэу мы юфым тишӀып-кӀыу ыуж тыхъаныр ары. ЛӀэ-шӀлӀэгъу пчъагъэмэ къаӀокӀлӀ тинӀэжъ-лужъхэм тфаухъумэзэ къытфагъэнӀгъэу цыфыгъэр, тишӀэн-хӀбзэ дахӀхэр чӀэтэ-шъумыгъанӀхэу къэтӀэжъугъэу хъумӀх.

ХЪОДЭ СӀфӀэр.
ЮфшӀлӀаным иветеран.
къ. ХъалӀэкъуай.

Зэнэкъокъу макӀо

КӀэлэ цыкӀлӀухэмрэ къуаджэ-хэмрэ культурэ юфтхъабзэ зэ-фӀэшхъафхэр ащызехъэгъэн-хэм тегъӀпсыхъэгъэ проект-хэм я Урысые зэнэкъокъу мэ-заем и 13-м рагъэжъагъ. Уры-сые Федерацием культурэм-кӀэ и Министерствэ ялӀэпылӀэгъоу

мы зэнэкъокъур зэхэзыщэрэр Тимченко Еленэрэ Геннадий-рэ яшӀушӀлӀэ фонд ары. Зэнэ-къокъум иоператорыр — куль-турэмкӀэ менеджерхэм я Асо-циацие.

Мы зэнэкъокъур зытегъэ-псыхъагъэр Урысыем икӀэлэ

цыкӀлӀухэмрэ икӀуаджэхэмрэ къащырахыжъэрэ культурэ юфтхъабзэхэм адегъӀэштӀэгъэ-ныр ары. Зэнэкъокъур лӀэны-кӀуишӀкӀэ зэхӀацӀ: ландшафтым-рэ дизайнымрэ зэхъокӀыныгъэу афӀэхъугъэр, лӀэпкӀэ искусс-твэмрэ лӀаглагъэхэмрэ, инфор-мационнэ технологиехэмрэ зы-гъӀэпсӀыкӀлӀэ амалыкӀлӀэу щыӀлӀ-хэмрэ.

Мыкоммерческэ организа-

циехэр, къэралыгъо, муниципальнэ учреждениехэр хӀбзэ-гъэуцугъэм диштӀэу Урысые Фе-дерацием щатхыгъэхэу куль-турэм ылӀэныкӀокӀлӀэ кӀэлэ цы-кӀлӀухэмрэ къуаджэхэмрэ зи-проектхэр ащыпхырызышчыхэ-рэр (еджаплӀэхэр, гэсэныгъэ тедзэ языгъэгъотырэ учреж-дениехэр, концерт учрежде-ниехэр, музейхэр, къэгъӀлӀэ-гъуаплӀэхэр, тхылӀеджаплӀэхэр,

культурэмкӀэ унӀэхэр, клубхэр, культурэ юфтхъабзэхэр зышчы-зэхӀацӀэр гупчӀэхэр ыкӀи нэ-мыкӀхэр) мы зэнэкъокъум къы-хӀлӀэжъэнхэ аплӀэкӀышӀт. Ащ ща-текӀохэрэм сомэ мини 150-м къыщегъэжьагъэу сомэ мин 700-м нэс шӀухъафтынэу ара-тышӀт. 2014-рэ илъэсым мӀэзаем и 17-м къыщегъэжьагъэу мӀэ-лылӀфӀэгъум и 16-м нэс за-явкӀэхэр аштӀэщтых.

МЭФЭКИ ЗЭХАХЬ

Мы мафэхэм тиреспубликэ икьуа-джэхэм ыкйи ти Мыекьуапэ адыгабзэм ыкйи тхыбзэм я Мафэ ащыхагьэунэфыкйи. Гьогушхо кьэзыкыгьэ тиньдэльфыбзэ ыльа-псэ гьэпытэгьэныр, ухьумэгьэ-ныр, хахьо егьэшлыгьэныр ахэм ямурад ин.

Гъэтхәпэм и 18-м, 2014-рә ильә-сым Лъәпкь тхылъеджаплэм мэфэки дахэ щылагь, «Сиadyгабз» ащ зэ-реджагьэхэр. Уиен, уиклэсэн ыльэкыштыр угукйи, пшъхьэкйи о пщыщэу, анахь уильаплэр ары. Тэрклэ ар – тиньдэльфыбз, тиady-габз. Быдзыщэм хэлъэу кьыплу-фагьэм нэмыкйи горэ пэшлыгьуай, уиен фэдэ хьун щылэп.

Адыгэ Республикэм и Лъәпкь тхылъеджаплэ изал мэфэки кьеклолэгьэ цы-фыбэр члэзэрэгьафэрэп — шлэныгьэлэжьхэр, еджэгьэ-гьэ-сагьэхэр, лофышлэ чанхэр, ныб-жыкылэхэр, еджакохэр, искус-ствэм зыкышчыгьотырэ куп зэфэшхьафхэр, культурэм ило-фышлэхэр, журналистхэр.

Мэфэки лофхьабзэр кьызе-луихыгь ыкйи зерищагь Кьэ-ралыгьо телерадиокомпаниеу «Адыгеим» илофышлэу **Кушью Светлана**.

Сырә лъәпкькйи анахь мэханэ зилэр, ыпсэ зыгьэпы-тэрэр бзэр зэрәлажьэрэр, гьунэ лъафэу зэрагьэфедэрэр ары. Ащ елытыгьэу, **тиadyгабзэ илофхэр сыдым тетха, сы-дэуштыр ахэр клэкихэра, агьэцакылэхэра? Тыбзэ пстэ-уми тшлокьабыла е таклыб фэдгьазэу кыхэккы, тыфэ-зафа?** Джа упчлэхэм яджэуап аратымэ ашлоигьоу зэхэхэм кьышчыгьушлагьэх гуманитар ушэтынхэмкы Адыгэ респуб-ликэ институтэу Т. Клэрацэм ыцлэ зыхьырым ишлэныгьэлэ-жьэу **Тэу Нуриет**, клэцлэукупэу «**Щыгьыжьый**» зыфи-лорэм ипашэу, Адыгэ Респуб-ликэм инароднэ артисткэу **Уджыхьу-Беданэкьо Марыет**, Адыгэ клэзегьэджэ колледжэу Андырхьое Хьусен ыцлэ зы-хьырым иклэзегьаджэу, фи-лологие шлэныгьэхэмкы кан-дидатэу **Пәнэшью Марианэ**, Адыгэ кьэралыгьо универси-тетым иадыгэ кафедрэ идо-центэу **Хьаклэмыз Мирэ**, искусствэхэмкы Адыгэ рес-публикэ клэцлэукупэу Лъэцэрыкьо Кимэ ыцлэ цы-тым иансамблэу «**Тыжыным**» ипашэу **Чэсэбий Тэмарэ**, нэмыкыхэри.

Адыгабзэр унагьоми, еджа-плэми зэфэдэу ачагьашлоу, ащызэрагьашлэу, клэрыдзы хэти ымышлымэ, ыпэккы зэрәлыкьо-тэщтыр ахэм ягушылэ кьыхэ-щыгь.

Ары, бзэр зэпымыоу, пылу-хьанчэу лэжьэн фае, джа-щыгьум гьэхьагьэ ышлыштыр ыкйи ежыри нахь пытэшт.

Адыгэ лъәпкьым кьэралыгьо гьэпсыкылэр ыгьотыгь, Адыгэ Республикэм ителерадиоком-паниеу «Адыгеим» иадыгьбзэ кьэтынхэр хэлшыкылау нахьышу зэрэхьуагьэхэр, кьэбарыр псын-кылау зэрәтлупшырэм емыллы-тыгьэу, адыгабзэр хьуаоу зэ-рагьэфедэрэр дэгьуагьэу афи-лытагь **Тэу Нуриет**.

Хэткыи шьэфэп, узфэсакьэу, узьдэулау, уишыпкьэ хэлъэу

лоф зыдапшлэрэр кьыошлушлэ-жы. Ащ ищысэ иных адыгабзэр зыгьэжынычэ хьуагьэ этногра-фическэ клэцлэукупэу «Щы-гьыжьый», лорыуатэхэр ыкйи лъәпкь лэмэ-псымэхэр зыкы-сэхэм яльэбэкьу гьэнэфагьэ-хэр.

ыкйи нэмыкйи лъәпкь кьашьо-хэр дахэу кьырегьалох. Ку-пыр ишыпкьэу ильәси 3-м кьехьуагьэу адыгабзэр кьэлэты-жыгьэным пылэ.

Клэзегьэджэ колледжым щеджэрэ тимыльәпкьэгьуагьэу адыгабзэр зэзыгьашлэхэрэри

«**Щыгьыжьый**» хэт клэцлэ-цыкылухэм яшьошэ-теплэки, яадыгьбзэ жэбзэ лупкыагьэки уагьэразэ. Кьуекьо Налбый иклэцлэукупэу тхылъэу «Адыгаб-зэм фэлэзэр» зыфилорэр ялэ-убытыплэу, ньдэльфыбзэм идэ-хэгьэ-гьэшлэгьоныгьэ алэ кьы-рагьахьэ. лупкыагьэ кьеджэн кьо-дыер арымырэу, кьызаджэу, кьалотэрэ усэ е пышэ пэпчэ дэгьоу зыкыдашлы, гьэпсыкла-шох. Яамал кьызэрихьэу, ады-габзэм хагьахьо.

Адыгабзэр пшлэ пшлоигьомэ, оредыжьхэмкы зыгьаз, кьы-уалотэшт ахэм адыгэм икьэ-хьуки, игухэлэи, кьыдэхьуагьэ, кьыдэмыхьуагьэ. Бзэм ибаигьэ ахэм ахэгьошагь. Искусствэхэм-кы Адыгэ республикэ клэцлэ-цыкылукупэу еджаплэм щызэхьагьэ купэу «**Тыжыным**» мэфэки зэхэхэм нарт оредхэр — «Абдзахэмэ яорэд», «Саусы-рыкьоу тикьан», «Ащэмэз иорэд» кьышлыуагьэхэр, оредхэр лъәпкь лэмэ-псымэхэу кьамы-лым ыкйи шыкылэпшынымкы кьы-дырагьэуагьэхэр. Анахь пшынэо лэпаласэу купым илэр **Шьэожь Нарт**, клэлэ лэтахьор мэкьэмэ лэмэ-псымабэм ахэзагьэ, адыгэ

мэфэки хэлэжыагьэх. Кор-ней Чуковскэм ипшысэу («Му-ха-Цокотуха») «**Бэдзэ огубз**» (адыгабзэккы) лоф даши, кьагьэ-льэгьуагьэ: адыгабзэр ямыбзэм, ашлогьэшлэгьонэу зэрагьашлэ.

Пшысэм хэт образ пэпчэ зэ-рифэшьяушэу ишьошэ-теплэи, ишэн-гьэпсыкыи, тхыгьэм хэлэ идеери икьоу зыкьэшлынымкы кьыралотыкыгь, артистизмагьэр ахэлэ, адыгэ макьэхэр дэгьоу зылушлыкыпэхэри ахэтых. (Театрэ купым лоф дэзышлэрэр яклэзегьаджэу **Пәнэшью Ма-риан**). Урыс ыкйи нэмыкйи лъә-пкьхэр ащ фэдэу адыгабзэм фэцэхэмэ, адыгэхэм тыбзэ тырымыгушылэшьяуныр тэрэзэп, арыш, кьытчыкылэрэр игьэкьу-жыгьэн фае.

Адыгэ филологиемрэ куль-турэмрэккы факультетым ия 3-рэ курс истудентэу **Дэунэ-жыкьо Мурат** Бэрсэй Ума-рэ ищылэныгьэу гьогу клэклэу кьырилотыкыгь. Адыгабзэм имэфэки ыльапсэ кьызщэжьэ-рэр пстэуми аригьэшлагь. Фи-лологие шлэныгьэхэмкы кан-дидатэу, адыгэ кафедрэм идо-центэу **Хьаклэмыз Мирэ** мэфэки лофхьабзэхэу ястудентхэм зэхашагьэхэм ягуагьу кьышыгь. Адыгэ университетым щеджэ-хэрэмрэ Тыркуем иуниверси-тет истудентхэмрэ зэхашагьэу телемостыр, адыгабзэккы зэ-рэдэгьушылэагьэхэр (бзэр ащ щызэзыгьашлэхэрэмрэ тэтихэм-рэ) анахь кьадэхьуагьэу ылы-тагь.

Искусствэхэмкы республикэ

колледжэу Тхьабысым Умарэ ыцлэ зыхьырым истуденткэу **Симболэт Дианэ** Шекспир ия 18-рэ сонетэ адыгабзэккы кье-джагь. Зэдзэкыным ишыагьэккы бзэхэр зэрәзэлылэсыхэрэр, бзэр зэрәкычлэшхор ащкы кли-гьэтхьыгь.

Адыгабзэм имэфэки зэра-льәклэу еджэккы цыкылухэр, еджэплэ зэфэшхьафхэм яс-тудентхэр хэлэжыагьэх. Ахэм адыгабзэр зэрякласэр, ашлэрэм гуахьоу зэрәхагьуатэрэр кьа-хэщыгь.

Адыгабзэр щыл ыкйи лоф ешлэ, пстэуми тлэ зэккыдагьэу лэныкыо пстэумкы зэрәхэ-хьоштым иамалхэр нахьышлоу джыри зехьэжьэнхэ фае.

Нахьыжьхэу мэфэки щыла-гьэхэр зэхыхьгьэм, альэгьуагьэм ыгьэрэзагьэх, Лъәпкь тхылъ-еджаплэм илофышлэхэу лоф-хьабзэ иным клэцлэу фэхьу-гьэхэм, хэлэжыгьэу куп пстэ-умэ «тхьашьуегьэпсэу» ара-луагь.

Клэлэ лэпаласэу Шьэожь Нарт ылапэхэр пианинэм ригьэчьа-гьэх, пхьэкычыри кьэжьын-чыгь, кьэшьо оред псынклэм ыкйи «**Удж хьураем**» амакьэ зыкыпхьотагь; ныбжыкыи, шьхьацыфи, адыгабзэм, лъәпкь мэфэки ыгьэгьушхуагьэхэу, алэхэр зэккыгьэчьыгьэхэу пчэ-гум кьыхьагьэх. **Хэрэхьу, зе-рлэт тиadyгабзэ!**

МАМЫРЫКЬО Нуриет.

Сурэтхэр мэфэки щыты-рахыгьэх.

Адыгэ къуаджэм щылаклякэр зы-
щагъэпсырэ лъэхъаным зэутэклыныгъэ-
бэнэныгъэ пхъашэу цыреклякыгъэр
игъэклотыгъэу кыгъэпхъагъэ. Мэхъэнэ
купкляу хилъхъагъэр цыфым инасып
ежъ-ежырэу кызэрэмыкларэ, о пшъхъэ
имызакъоу, зэкълэмэ янасып уфэбэ-
нэн зэрэфаер, уигухэлъ кыбдэхъу-

щтым еллытыгъэу зэхэбгъэуцоньр.
Ытхыгъэм Кларэщэ Тембот нэлуасэ
зыфешым, шлоигъоныгъэу кырылопла-
гъэхэм яллытыгъэу Аскэрбий пьесэм
лоф дишлэжыгъэ.

Спектаклыр хъазыр зэхъум, апэрэ
кыгъэпхъагъоним Кларэщэ Тембот дэжъ
Аскэрбийрэ сэрырэ тыклуи, тигуапэу

кытегушылэ. Режиссерми, роль
шхъалэхэр кызышырэ артистхэми,
куоу члэабэхэзэ, лофышхоу ашлагъэр
шлуклэ къафелъэгъу, спектаклым худо-
жественнэ осэшхо зэрилэр хегъэунэ-
фыкы, Шекспир илофшлагъэ адыгэ сценэм
кызэрэтехъагъэр гушылагъоу еллытэ.

Ары, спектаклым театрэми, зэкълэ
хэлэжыгъэхэми рэзэныгъэшхо хагъо-
тагъ. Титеатралыны искуствэ, тикульту-
рэ кыхэщэу хэушхъафыкыгъэ чыплэ
ащ шиубытыгъэ.

Егъэжыгъэ хъугъэм ятлонэрэри яцэнэ-
рэри кыкълэпхъагъэх. Илъэс зау-

**Емыжгъахэхэу сэнэхъатэу кыхахыщтым еклурэ гъогум
ныбжыкълэхэр теуцохэу кыхэкълэ. Ащ фэдэ гъогу теуцонэу
хъугъэ зятэ Хэгъэгъу зэошхом хэкълэдэгъэ кощхъэблэ клалэу
кынкълэ къэтэджыгъэ Клуращынэ Аскэрбий.**

Искусствэм лъэпсэшлэ щызышыгъэ режиссер

1957-рз илъэсым игъэмаф. Театраль-
нэ институт цлэрылоу Москва дэтым
(ГИТИС-м) артист сэнэхъатым щыфа-
гъэсэнхэм пае ащ къэклушхэу алы-
тэрэ адыгэ клалэхэмрэ пшъашэхэм-
рэ кыхахынхэу иллыкларэ Мыекъяуапэ
къэклогъагъэх, зэнэкъокъу шылкълэ
аштагъэхэм Аскэрбий ахэфагъ.

Адыгэ студием члэсхэр зэгурылохэу,
ядахэ арагъалоу еджагъэх. Къаухэу,
хэкум къагъэзэжыгъэу лоф ашлэ зыхъуклэ
кыинэу альэгъушхыт, угукли пшъхъэкли
ащ уфэхъазырын зэрэфаер клэлэгъа-
джэмэ къаралощтыгъ, ащ фагъасэщты-
гъэх. Нэужым лоф ашлэу заублэм, ад-
рэмэ афэдэу клэлэгъаджэмэ зыфало-
щтыгъэ дэдэр Аскэрбий ежъ ышхъэклэ
ыушэтыгъ.

Дэгъоу еджэхэрэм ар ащышыгъ. Инсти-
тутым щагъэхъазырыгъэ диплом спектак-
липллэу Мыекъяуапэ къащэжыгъэмэ ащы-
щэу тлэмэ Аскэрбий рольхэр къащишыгъэх.
Ахэр испан драматургъу А. Гимера идра-
мэу «Цыфымрэ тыгъужымырэ» ыкли
Еутых Аскэр ипъесэу «Бзылфыгъэ
цыклар». А рольхэр артистым исцени-
ческэ творчествэклэ егъэжыплэ дэгъу
хъугъэх. Мыекъяуапэ, хэкум икъоджа-
бэмэ зэпыу имылэу спектакльхэр къа-
щагъэпхъагъэх, нэбгырэ бэдэдэмэ
артист ныбжыкълэхэм ялофшлагъэ нэлуасэ
зыфашышхыгъ, къафэразэхэу гушлэхэзэ
къагъэклотэжышхыгъэх.

Апэрэ рольхэр

Москва кырашхыжыгъэмэ къаклэпы-
клогъэ апэрэ спектакльхэу театрэм ща-
гъэуцугъэмэ Аскэрбий иактер лэпэлэс-
ныгъэ икъу фэдизэу зыхылхъыгъэ рольхэр
къащишыгъэх. Ахэр — Нолинакха («Гангэ
ыпхъу» — Р. Тагор), Арамбий, Къэ-
лэшъау, («Даут», «Чыгум иорэд» —
Хь. Шхъапплэкъу), Жухрай («Щылы-
чыр зэрэпсыхъабыгъэр» — Н. Ост-
ровский), Усаклор («Къушхъэчлэс
пшъаш» — Р. Гамзатов), нэмыкълэри.

Адыгэ театрэм ыпхъасэ пытэу уцу-
нымкълэ нахыжымэ ягъусэхэу, ахэм
аклэрыпллыхэзэ артист ныбжыкълэмэ
лофышхо ашлагъ. Театрэм ирепертуар
апшъэ дэлъыгъ Клыкълэ Юрэ, Хъурмэ Ма-
рыет, Пэрэныкълэ Чатибэ, Рарэ, Мурэтэ
Чэпае, Жэнэ Нэфсэт, Тхьаркълэ Сарэ,
Айтэчыкълэ Мыхъамэт, Устэкълэ Мыхъу-
тарэ, Бэгъужэкълэ Микад, Уарпэкълэ
Аслъан, Тырку Казбек. Ахэм зыклэ
ащышхэу Клуращынэ Аскэрбий илъэситфэ
лоф ышлагъэу режиссер сэнэхъатым
зыфигъэсэнэу Ленинград театралыны
институтым маклош, илъэситфэ кы-
шэджэ. Режиссер дипломыр кызыри-
гъэшхыпкъэжыгъэр А. Шэртанэм ыт-
хыгъэм техыгъэу Адыгэ театрэм щигъэ-
уцугъэ спектаклэу «Ащэрэмрэ кызы-
щэхэрэмрэ» зыфилорэр ары.

Ащ ыуж режиссер лэнатлэм лууцагъ
ыкли драматургъу Мамый Ереджыбэ
ипъесэу «Насыпыр ежъ-ежырэу
къафилорэр ыгъэуцугъ. Апэрэ
спектаклыр комедиеу шытыгъэмэ, джы
драмэм зыиушэтыгъ.

мэ узэрэкълэгушлужышхыт ары. Ащ тегъ-
эпсыхъагъ сценическэ къэшлыныр зэ-
рэрэригъэфагъэр.

Спектаклэ зэкълэупклагъэм драматиз-
мэгъэ лъэш хэлъыгъ. Деджэгъэ арти-
стхэу Пэрэныкълэ Чатибэ, Клыкълэ Юрэ,
Хъурмэ Марыет, нэмыкълэхэми ягъусэ-
хэу артист нахыжыгъэу Цэй Унаерэ
Хъэклэко Аслъанбэчрэ кыхыгъэлэжы-
гъэх. Образмэ якъэтын-къэгъэпхъагъэ
шолхъуныгъэ кыуатэу гъэпсыгъагъэ,
режиссерым спектаклым щыпхырищыгъэ
гупшысэм диштэщтыгъ.

Спектаклыр Адыгеим имызакъоу,
Краснодари кышагъэпхъагъэ, край
телевидениемкли къатыгъ. Ащ ыпэкълэ
ащ фэдэу игъэклотыгъэ къэгъэпхъагъэ
щылагъэп. Джары театрэмкли, артистхэм-
кли, режиссерымкли гушылагъоу ар
зыклэхъугъэр.

Адыгэ спектакльхэр

Бэ темышлэу Клуращынэ Аскэрбий
режиссер шхъалэу агъэнафэ, театрэм
итворческэ лофшлэн кълэтыгъэным
фежъэ. Анахъэу ыналэ зытыригъэтыгъэр
репертуары адыгэ спектакльхэмкълэ
ушъэгъэныр ары. Ащ пае тхаклохэм
лоф адэшлэгъэн, театрэм къещэлэгъэнхэ
фэягъэ. Аскэрбий ар физэшлэклэ.
Илъэс зэкълэпхъагъэм театрэм ире-
пертуар кыхэхъагъэх ежъ ыгъэуцугъэ-
хэу «Батыр», «Шъузабэхэр» (Мурэтэ
Чэпай), «Тыркълэхэр» (Хь. Шхъапплэкъу),
«Дэхэбаринэ ихъакълэ» (Е. Мамый),
«Насыпым игъогу» (Т. Кларэщэ), режис-
серэу Шэуджэн Мэдждэ ыгъэуцугъэу
«Шэуджэн Мос» (Хь. Шхъапплэкъу),
режиссерэу Нэгъой Инвер ыгъэуцугъэхэу
«Мэфибл уай» (П. Кошбай), «Шэкълэжым
ыкълэу Шъэомаф» (Хь. Ишъын), режис-
серэу Хъакълэгогу Къэсэй ыгъэуцугъэ-
хэу «Хъишъэм икъежыапл», «Гъашлэм
имэзиш» (Е. Мамый).

Кларэщэ Тембот ишлэ хэлъэу романэу
«Насыпым игъогу» Аскэрбий пьесэ
шъуашэм рилъхъагъ. Ишъыпкъэу лоф
дишлагъ, бэри пэлыгъ. Псынклэгоп
ныла романышхор сценэм кызырекълэ-

къедгъэблэгъагъ (а лъэхъаным теат-
рэм директорэу сырилагъ). Спектак-
лым зеплэ нэужым ыгу зэрэрихыгъэр
кыхэхэу Аскэрбий кыфэгъушхыгъэ,
театрэм зэрэфэразэр кытылагъ. Спек-
таклыр ашлогъэшлэгъонэу еллышхыгъэх.

Театрэм гастрольклэ апэрэу Дагы-
стан зэкълэ, «Насыпым игъогу»
къэгъэпхъагъонхэр Махачкала щедгъэ-
жыгъагъэх. Залышхом цыфхэр члэзэу
члэсыгъэх, урысыбзэкълэ зэдзэкълэгъэм
едэлухэзэ агу рыхъэу еллыгъэх. Га-
строльхэр дэгъоу клуагъэх. Артистхэм
альэклэ къагъэнагъэп, ялэпэлэсэныгъэ
икълэу фэдизэу къагъэпхъагъэ. Теат-
рэм итворческэ напэ зымы хэкълэклэнэу
зэрэчымытыр къагъэнафэ. Театрэм
творческэ гъэхъагъэ ышлынм режиссер
шхъалэм ишъыпкъэу лоф зэрэдишлагъэр
пклэнчэу хъугъэп, сценическэ клуачлэу
ялэр къалэтыгъэу къэкълэжыгъэх.

А илъэсхэм нэмыкълэ драматургмэ
япъесэхэри Клуращынэм ыгъэуцугъэх.
Ацлэ къепломэ хъушхэ И. Друцэ ытхыгъэу
«Святая святых», Г. Хугаевым ико-
медиеу «Андрэ и Сандро», «Ханума»
(А. Цагарели), «Пока арба не пере-
вернулась» (О. Иоселиани), нэмыкълэри.
Классическэ драматургием зыфэбгъа-
зэмэ, адыгэ сценэм Шекспир итхыгъэ
апэу щызыгъэуцугъэр Аскэрбий. Ко-
медиеу «Пшъэшъэ мыгъасэр зэрагъэ-
сагъэр» («Укрощение строптивой»)
Къуекълэ Налбый зэридзэкълэ.

Аскэрбий емыхъырэжышхыгъэу, ти-
артистмэ ауклочыным ицыхъэ тельэу
Шекспир иперсонажхэр адыгабзэкълэ кы-
гъэгушылагъэх. Классическэ произве-
дениехэр гъэуцугъошхоу зэрэчымытыр
нафэ. Мэхъэнэ купкълэу ахэлпыр къэб-
гъотышхун, улылэсыпэн фае. Клуращы-
нэм ар кыдэхъугъ, спектаклым ифэшъо-
шэ уаси еллыгъэмэ фашыгъ.

Уасэу фашырэ

Театровед цлэрылоу Рудольф Куш-
наревым ирецензиэу журналэу «Те-
атр» зыфилорэм (1988 илъ., N 6) кыхи-
утыгъэр мы спектаклым дэгъуклэ

лэ тешлагъэу Шекспир итрагедиехэу
«Отелло», ащ ыуж «Король Лир» репер-
туарым кыхэуцугъэх. Ащыгъум Клура-
щынэ Аскэрбий театрэм лутыжыгъэп,
культурэмкълэ хэку гъэлорышлалэм ре-
жиссермэ якурсэу Москва щылэм
ыгъэклогъагъ, стажировкэр сатирэм ите-
атрэ щихыгъ. Курсхэр кызыеуххэм,
нэмыкълэ театрэ клэмэ зэрэшлоигъор
культурэмкълэ Краснодар край гъэло-
рышлалэм кыдыллыты, Ермэлхъаблэ
драмтеатрэм ирежиссер шхъалэу
ыгъэклауагъ. Илъэсипшлэу ащ зылуыгъэм
театрэм итворческэ лофшлэн хэпшыкълэу
зыкълэригъэлэтыгъ, игъэхъагъэхэм ифэ-
шъошэ щытхъуи кыфахыгъ. Ащ ишы-
хъат «РСФСР-м искусствэхэмкълэ изас-
луженнэ лофышлэшху» зыфилорэ цлэ
лъаплэр кызырэфэуагъыгъэр.

Аскэрбий итворческэ щылэныгъэ
Краснодари чыплэ гъэнафэгъэ щырил.
Культурэмрэ искусствэмрэклэ къэра-
лыгъо университетым илъэсыбэрэ про-
фессорэу лоф щышлагъ. Ингуш Рес-
публикэм пае артист ныбжыкълэ куп
хэушхъафыкыгъэу зэригъэсагъэхэм
фэшлэ «Ингуш Республикэм искусствэ-
хэмкълэ изаслуженнэ лофышлэшху» зы-
филорэ щытхъуцлэр кырапэлэсыгъ. Крас-
нодар краим культурэм ыкли иску-
ствэм альэныкълэ гъэхъагъэу щыри-
лэхэм афэшлэ медалэу «Пшызэ ихъэ-
ныгъэ илахышлэу зэрэхишхыгъэм пай»
зыфилорэр къафагъэшъошагъ.

Клуращынэ Аскэрбий Краснодар
щэпсэуми, Мыекъяуапэ къэкълэзэпыты,
иныбджэгъухэр, ихылыхэр лэклэ ышы-
хэрэл, Адыгэ театрэ икълэуапл. Мы-
бжыхъэ «Наш Кавказский меловой
круг» зыфилорэ фестивалэу щылагъэм
факлоу къаклэу, театрэмэ яспектакльхэм
япллыгъ. Кларэщэ Тембот иповестэу
«Шапсыгъэ пшъашъэм» техыгъэ пье-
сэу ытхыгъэр театрэм ыштагъ, ежыри
кырагъэблагъи спектаклыр ыгъэуцугъ.
Илъэсипшлэу хъугъэу репертуарым ар
хэт. «Псэлъыхъохэр» плэмэ, ллэшлэгъу
плланэ шлэхэу хъушхэ сценэм зытетыр.
Аужыпкъэм, «Псэлъыхъохэр» Москва
гастрольклэ нэсыгъэх.

Клэлэцыкълэхэми Аскэрбий афэтхагъ.
Ар тифилармоние и Нысхъэпэ теат-
рэ адыгэ пшысэм техыгъэ пьесэ
«Дышъэ кыошын» ылоу щигъэуцугъ.

Адыгэ театралыны искусствэм Клура-
щынэ Аскэрбий лофшлэгъэшхоу щырилэ-
хэр щытхъуцлэу «Адыгэ Республикэм
инароднэ артист» зыфилорэмкълэ хагъэ-
унэфыкыгъэх.

Режиссер цлэрылоу Клуращынэ Ас-
кэрбий Хъусен ыкълэу кызыхъугъэр
непэ илъэс 75-рз хъугъэш, шлоу щылэр
зэкълэ кыдэхъунэу, ибын-унагъо бэрэ
шхъащытынэу, театрэм филэжыгъэм
джыри хигъэхъон ылэкълэныу, псау-
ныгъэ пытэ илэнэу тыфэлъало.

ШХЪАППЛЭКЪО Къэсэй.

**Театровед, Адыгэ Республикэм ис-
куствэхэмкълэ изаслуженнэ лофы-
шлэшху.**

А чээйм адыгэ шыухэр Пшызэ зыдыкыгагэхэмклэ къэмыкloxэу фэшъ-хъаф чыплэклэ къысыкыжьхы, Шэуджэ-ныжьым ицыхъэшлэгъу лы чан горэм иунэ зыцагъэпсэфыгъ. Ащ цызэзэ-гъыгъэх пшъашъэр зы чыплэ шамылы-гъынэу, зэблаху зэпытызэ ашынэу, ау засэрэ ныбжьыклэ зытлушър ренэу игъусэнэу. Ыклэ генералым ллыкlo фашлыгъ: гъэщынэгъэ loфклэ пшъашъэм

(Джыри кыкIэлъыкIюшт).

Зыкыныгъэм фэlorышлэ

листхэм кьатхынхэм фэшл зэхэщэн loфыгъохэм апылхэм нахь чаныгъэ кьызыхагъэфэн фаеу А. Нэхаим ылытагъ.

Адыгеим Олимпиадэм имашло зэрэщызэрахьагъэм, театрализованнэ зэхэхьашхоу Мыекъуапэ щызэхашагъэм ирежиссер шъхьалэу Къулэ Амэрбый илофшлагъэ осэ ин ратыгъ.

Адыгэ джэгүхэр, зэхэхьэ гъэшлэгъонхэр Шъачэ щызэхашэхэзэ, тильэпкь ишэн-хабзэхэр Паралимпиадэм ихьаклэхэм кьафагъэлъэгъуагъэх. А. Къулэм кьызыриуагъэу, зэлуклэгүхэм ахэлэжэхэзэ Адыгеим щытхьур кьыфахыгъ, ежми яшлэныгъэ хэгъэхуагъ.

— Паралимпиадэм икьызылұхын зезыщэхэрэм дунаим щызэхэхэу «Ислъамыемрэ» тиреспубликэрэ ацлэхэр заулэрэ кьырауагъэх. Ащ урыгушхонэу щыт, — кьелуатэ тиреспубликэ иза-

служеннэ артисткэу Агъыржэ-нэкъо Саныет.

Джыгунэ Фатим, Шагудж Батрай, Мамырыкыо Саидэ, Юлия Харичкина, Платыкыо Маринэ, нэмыклэхэм кьызырауагъэмкIэ, Лъэпкь музеим икьэгъэлъэгъонхэр, адыгэ шъуашэмрэ тильэпкь кьашьохэмрэ яхьылэгъэ зэхэхьэхэр узыгъэгъозэрэ loфтхьабзэх. Юлия Харичкина зэдзэкIакоу щытыгъ. США-м, Японием, Великобританием, нэмыклэхэм кьарыкыгъэмэ тиреспубликэ ехьыллэгъэу кьафилотагъэр маклэп. Цыфхэм яепллыкIэхэр кьызыдатхэгъэ тхылхэм яджэзэ, Адыгэ Республикэр икультурэклэ нэмыкл шьолырхэм пытэу зэраготыр кьелуатэ. Шьолырхэм якьэгъэлъэгъон Урысыем изыкыныгъэ зэрэлъэшыр кьыушыхьатыгъ.

Сурэтыр зэхэхьэм кьыщытырахыгъ.

Зэхэщэн loфыгъохэм бэрэ апылгыгъэу, тиреспубликэ культурэмкIэ иминистрэ игуадзэу ШъэуапцIэкъо Аминэт пресс-зэлукIэм кьызырэщылуагъэу, Адыгеим и Лышхьэу Тхьаклушынэ Аслъан, Правительствэм хэтхэм пэшорыгъэшъэу Олимпиадэм епхыгъэ зэхэщэн культурнэ loфыгъохэр дэгъоу зэрагъэцэкIагъэхэм ишлуагъэклэ, тикультурэ гъэшлэгъонэу, узылэпищэу кьыщагъэлъэгъуагъ. Тиансамблэ цIэрылоу «Ислъамыем» дунаим щызэлъашлэрэ хормэ ягъусэу Паралимпиадэм икьызылұхын хэлэжъагъ. Адыгеим щаплугъэхэ КIэныбэ Нэфсэтрэ Шахьий Амиррэ артист цIэрылохэм аготхэу Паралимпиадэм произведениехэр кьыщалауагъэх.

Шъачэ шылагъэхэм ащыщхэу пресс-зэлукIэм кьыщыгушылагъэ-

хэм анахьэу аналэ зытырагъэтыгъэр Урысыем ишъолырхэм якьэгъэлъэгъон Адыгеир шлукIэ кьызырэхэщыгъэр ары.

— Культурнэ loфыгъохэу сызхэлэжъагъэхэр шлукIэ сыгу кьэ-кIыжык, Шъачэ сызэрэщылагъэм сырэгүшхо, — кьылуагъ Адыгеим инароднэ артисткэу Кушъэкъо Симэ.

Композитор цIэрылоу, «Ислъамыем» ихудожественнэ пашэу Нэхэе Аслъан иепллыкIэхэр цы-лэныгъэм кьыпкырэклых. «Ислъамыем» дунаим щыцIэрыло творческэ купхэм ягъусэгъэ кьодыеп. Произведениеу Паралимпиадэм хорхэм кьыщалауагъэр шэлхэу лъагэм диштэу цыфхэм алъагъэлэсыным тиартистхэм ялахьышлу хашыхьагъ. Ащ фэдэ хьугъэ-шлагъэхэр игъэкIотыгъэу журна-

БАСКЕТБОЛ. УРЫСЫЕМ ИЗЭНЭКЪОКЪУ

Бк 1716 Омскэ хэку — «Динамо-МГТУ» Мыекъуапэ — 64:70 (13:16, 21:19, 13:15, 17:20).
Гъэтхэпэм и 21-м Омскэ щызэдешлагъэх.
«Динамо-МГТУ»: Гапошин — 10, Хмара, Фещенко — 18, Широков — 11, Болотских — 18, Лундако — 4, Мелютин, Воротников — 9.
Ятлонэрэ ешлэгүр
Бк 1716 — «Динамо-МГТУ» — 64:76 (16:17, 23:25, 17:20, 8:14).
Гъэтхэпэм и 22-м Омскэ щызэлукIагъэх.

Финалныкъор и 8-м Мыекъуапэ щаублэ

Урысыем баскетболымкIэ изэнэкъокъоу апшэрэ купэу «Б-м» щыклорэм пэшорыгъэшъ ешлэгүхэр щызылұхыгъэмэ «Динамо-МГТУ-р» ащыщ. Тикомандэ апэрэ чыплэхэм афэбэнагъ. Омскэ спортсменхэм гуетыныгъэ ин зэрэхэлпыр кьагъэшъыпкьэжыгъ.

— Тэ ешлэгүитлұри кьыщытымыхымэ, ящэнэрэ чыплэр ары кьыдэтхыщтыгъэр, ащ тигъэрэ-зэщтыгъэп, — ело «Динамо-МГТУ-м» итренер шъхьалэу, Адыгэ Республикэм изаслуженнэ тренерэу Андрей Синельниковым. — Омскэ икомандэ хэлшыкIлэу дэгъоу зыкытфигъэхьазырыгъагъ, тиспортсменхэм сафэраз, зэгүрылоныгъэ ахэлъэу теклоныгъэм фэбэнагъэх.

Хъурджанэм Iэгуаор анахьыбэрэ изыдзагъэхэм ацлэхэр тигуапэу кьэтэлэх: А. Гапошин, И. Фещенко, А. Широков, С. Болотских. Теклоныгъэр икомандэ кьыхьыным фэшл зэхэщэн loфыгъохэр ешлалэм дэгъоу щэгъэцэкIагъ И. Хмара, С. Воротниковым, А. Гапошиным, нэмыклэхэми.

Москва икомандэу «МБА-р» Ставрополь зэрэщешлэрэм бэклэ елытыгъэщт тикомандэ чыплэу кьыдихыщтыр. Финалныкъор мэлылфэгъум и 5-м аублэщт. «Динамо-МГТУ-р» Нижний Тагил е Воронеж икомандэ дешлэщт. Тиспортсменхэм язэлукIэгүхэу мэлылфэгъум и 8 — 9-м Мыекъуапэ щыклохтхэр пчыхьэм сыхьатыр 6-м аублэщтых. Зэхэщаклохэм спортыр зикласэхэр ешлэгүхэм япллынхэу рагъэбла-гъэх.

ФУТБОЛ

А. Заплетиным фэгъэхьыгъ

Адыгеим ифутбол иветеранэу Анатолий Заплетиным ыныбжы илээс 60 хьугъэ. Ащ фэгъэхьыгъэ зэнэкъокъоу Мыекъуапэ щыкIуагъэм команди 8 хэлэжъагъ.

Апэрэ чыплэр командэу «Мыекъуапэ» кьыдихыгъ. «Советскэ Адыгеим» ятлонэрэ чыплэр ыхьыгъ, «Спорттуыр» ящэнэрэ хьугъэ. Зэнэкъокъум футболист анахь дэгүхэр кьыщыхахыгъэх. Артур Вардумян, Андрей Аверкиевым, Хьот Юныс хэушхьафыкылыгъэ шлұхьафтынхэр афашыгъэх.

Нэклұбгъор зыгъэхьазырыгъэр ЕМТIЛЪ Нурбий.

Къэралыгъо телерадиокомпаниеу «Адыгеим» илофышлэхэр лъэшэу гүхэкI ащыхьоу Урысыем изаслуженнэ артисткэу, Адыгэ Республикэм инароднэ артисткэу Нэхэе Тэмэрэ Рэщыдэ ыпхьум фэтхьаусыхэх ятэ идунай зэрихьожьыгъэм фэшл.

Республикэ гъэзетэу «Адыгэ макъэм» илофышлэхэр лъэшэу гүхэкI ащыхьоу Урысыем изаслуженнэ артисткэу, Адыгэ Республикэм инароднэ артисткэу Нэхэе Тэмэрэ Рэщыдэ ыпхьум фэтхьаусыхэх ятэ идунай зэрихьожьыгъэм фэшл.

Зэхэзыщагъэр ыкIи кьыдэзы-гъэкIырэр:

Адыгэ Республикэм лъэпкь loфхэмкIэ, IэкIыб кьэралхэм ащы-псэурэ тильэп-кьэгүхэм адырялэ зэпхыныгъэхэмкIэ ыкIи кьэбар жьугъэм иамал-хэмкIэ и Комитет Адресыр: ур. Кре-стьянскэр, 236

Редакциер зыдэщыIэр:

385000, кь. Мыекъуапэ, ур. Первомайскэр, 197.

Телефонхэр:

приемнэр: 52-16-79, редактор шъхьалэм иапэрэ

гуадзэр: 52-49-44, редактор гуадзэр-пшгъэдэкIыжъ зыхьырэ секретарыр: 52-16-77.

E-mail: adyvoice@mail.ru

Зыщаушыхьаты-гъэр:

Урысые Федерацием хэутын loфхэмкIэ, телерадиокъэтын-хэмкIэ ыкIи зэлъы-лэсыкIэ амалхэмкIэ и Министертвэ и Темыр-Кавказ чыплэ гъэlorы-шлал, зэраушыхьа-тыгъэ номерыр ПИ №ТУ23-00916

Зыщыхаутырэр

ОАО-у «Полиграф-ЮГ», 385000, кь. Мыекъуапэ, ур. Пионерскэр, 268

Пчъагъэр 4000

Индексхэр 52161

52162

Зак. 762

Хэутыным узщыкIэтхэнэу щыт уахьтэр Сыхьатыр 18.00 ЗыщыкIэтхэгъэхэ уахьтэр Сыхьатыр 18.00

Редактор шъхьалэр

Дэрбэ Тимур

Редактор шъхьалэм

иапэрэ гуадзэр

МэшлIэкъо Саид

Редактор шъхьалэм

игуадзэр —

пшгъэдэкIыжъ

зыхьырэ

секретарыр

Хьурмэ Хьусен